

VÕRU JÄRVE KOOL

ÕPPEKAVA

Kooskõlastatud:

Võru Järve Kooli hoolekogus (26.08.2024 protokoll nr 8)

Võru Järve Kooli õppenõukogus (27.08.2024. protokoll nr 4; otsus nr 6)

Kehtestatud direktori 30.08.2024 käskkirjaga nr 20.2-1/2

Muudetud direktori 02.01.2025 käskkirjaga nr 20.2-1/2

Muudatused kooskõlastatud Võru Järve Kooli õppenõukogus (26.08.2025 protokoll nr 6, otsus nr 10) ja Võru Järve Kooli hoolekogus (09.09.2025, protokoll nr. 1)

VÕRU 2024

Sisukord

ÜLDOSA	4
1. Kooli missioon, visioon ja põhiväärtused.	4
2. Kooli õppe- ja kasvatuseesmärgid.....	5
3. Valdkonnasisesed ja -ülesed lõiminguvõimalused.....	6
4. Üldpädevuste kujundamise põhimõtted.	7
5. Õppekava läbivate teemade käsitlemise põhimõtted	8
6. Õppimise käsitlus ja õppekeskkond	9
6.1. Õppimise käsitlus.....	9
6.2. Õppekeskkond	10
7. Taotletavad pädevused ning õppe ja kasvatuse rõhuasetused arenguperioodide kaupa ..	12
7.1. Lihtsustatud õpe.....	12
7.2.Toimetulekuõpe	17
7.3. Hooldusõpe	24
8. Võru Järve Kooli õppe korraldus ja sisu	26
8.1. Lihtsustatud õpe.....	27
8.2.Toimetulekuõpe	29
8.3. Hooldusõpe	33
8.4. Lisaõpe põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava järgi lõpetanutele.....	34
8.5. Koduõpe.....	34
9. Liikluskasvatuse teemad.	36
10. Loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja hindamise kord.....	37
11. Hindamise korraldus	37
11.1. Hindamise põhimõtted.....	37
11.2. Hindamise eesmärgid	37
11.3. Hindamisest teavitamine.....	38
11.4. Lihtsustatud õppe õpilaste hindamine	38

11.5. Toimetulekuõppe õpilaste hindamine.....	42
11.6. Hooldusõppe õpilaste hindamine.....	44
11.7. Vanema taotlusel koduõppel õppiva õpilase hindamine ja õpitulemuste saavutatuse kontrollimine	45
12. Õpilaste arengu ja õppimise toetamise korraldus, tugiteenuste rakendamise kord.....	45
12.1. Individuaalse õppekava koostamine	45
13. Karjääriteenuste korraldus.....	46
14. Õpetaja töökava koostamise põhimõtted.....	47
15. Koostöö lapsevanemate ja hoolekoguga	47
15.1. Lastevanemate koosolekud.....	47
15.2. Arenguvestlused vanematega	47
15.3. Hoolekogu	48
16. Võru Järve Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord	48

ÜLDOSA

Võru Järve Kooli õppekava on kooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, millega kehtestatakse õpetamise alused intellektipuudega ja/või eritoe õpilastele, kes koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel ja vanema nõusolekul õpivad lihtsustatud õppekava lihtsustatud, toimetuleku- või hooldusõppes. Võru Järve Koolis toimub õpe liitklassides. Kooli õppekava koostamisel on lähtutud põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest, põhikooli riiklikust õppekavast, põhikooli lihtsustatud riiklikust õppekavast ja lisaõppe õppesisust ning kooli arengukavast.

Õppekava kooskõlastatakse kooli õppenõukogu ning hoolekoguga ja selle kehtestab kooli direktor.

Võru Järve Kool on avatud kogukonnale. Kool teeb koostööd teiste haridusasutuste, meditsiini- ja sotsiaalvaldkonna asutustega. Õppekava toetavate tegevustena osutatakse lapsehoiuteenust, tugispetsialisti teenust tavakoolis õppivatele eritoe õpilastele ning osaletakse erinevate projektide tegevustes. Õpilaste arengu toetamiseks on loodud kaasaegne õpikeskkond.

1. Kooli missioon, visioon ja põhiväärtused.

Missioon

Võru Järve Kool on õpilase arengut, võimetekohast õppimist ja sotsiaalseid oskusi toetav mitmekülgsete võimalustega kool.

Visioon

Võru Järve Kool hõlmab endas:

- 1) kooli, mis on päevase õppevormiga lihtsustatud õpet, toimetuleku- ja hooldusõpet andev kaasaegse õpi- ning töökeskkonnaga põhikool;
- 2) koolieelsete laste erirühma;
- 3) lapsehoiuteenust raske- ja sügava puudega lastele õppetööst vabal ajal;
- 4) koostööd haridus-, meditsiini- ja sotsiaalvaldkonna asutustega, oleme avatud kogukonnale, Eesti ja rahvusvahelistele koostööpartneritele.

Põhiväärtused

Võru Järve Kooli põhiväärtused on:

- 1) **sallivus** – iga inimese eripäradega arvestamine;

- 2) **paindlikkus** – eritoe ja erinevate teenuste rakendamine ning kättesaadavuse tagamine kaasaegses õpi- ja töökeskkonnas, õpilaste individuaalsuse arvestamine, perede toetamine;
- 3) **meeskondlikkus** - osalemine võrgustikutöös ning tegutsemine ühise eesmärgi nimel;
- 4) **koostöö** haridus-, meditsiini- ja sotsiaalvaldkonna asutustega, Eesti ja rahvusvaheliste koostööpartneritega.

2. Kooli õppe- ja kasvatuseesmärgid

Õpetamise ja arendamise eesmärgiks on õpilaste võimalikult iseseisev toimetulek sotsiaalses keskkonnas.

Toetada ja suunata erituge vajavat õpilast. Oluline on õpetaja ja õpilase positiivne ühistegevus. Igale õpilasele koostatakse individuaalse arengu jälgimise kaart (IAJK). Individuaalse õppekava (IÖK) koostamisel lähtutakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardil olevast teabest.

Õppimine toimub valdavalt praktilise õppeviisi kaudu. Õpilane omandab jõukohased praktilised oskused ja vajalikud teadmised igapäevastes olukordades toimetulekuks.

Kooli õppe- ja kasvatusprotsessis kujundatakse õpilastel suutlikkust ja oskusi, et pingutada jõukohasel viisil ning teha koostööd nii eakaaslaste kui ka erinevate täiskasvanutega.

Väärtushoiakute kujundamisel taotletakse üldlevinud väärtuste järgimist ja enda määratlemist riigi kodanikuna.

Kool aitab kaasa õpilaste kasvamisele isiksusteks, kes on motiveeritud jätkama õpinguid ja tulevad võimalikult iseseisvalt toime erinevates rollides: perekonnas, võimetekohasel tööl ja avalikus [elus](#).

Teadmiste, väärtushinnangute ja praktiliste oskuste kujunemist toetab järjepidev koostöö erinevate osaliste vahel. Tähtis on õpetajate, tugispetsialistide ja lastevanemate koostöö (ühised nõudmised, samalaadne abi jms). Vajaduse korral kaasatakse spetsialiste väljastpoolt kooli, kohaliku omavalitsuse esindajaid jt.

3. Valdkonnasisesed ja -ülesed lõiminguvõimalused.

Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu saavutamist kavandatakse õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise käigus õpetaja töö planeerimise ja kooli üldtööplaani tasandil. Lõimingu mõte avaldub selles, et ühel või teisel moel seostatakse eraldiseisvaid õpetatavaid teadmisi ja oskusi, asetades need reaalse elu konteksti ning aidates õpilastel neid mõtestada ning seostada üheks tervikuks.

Valdkonnasisene ja ülene õppe lõimimine saavutatakse:

- erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa järgimisel;
- õppeainete, koolisiseste projektide abil;
- läbivate teemade ühiste temaatiliste rõhuasetuste abil;
- õppeülesannete ning -viiside abil.

Lõimingu saavutamiseks korraldatakse koolis õpet ja kujundatakse õppekeskkonda ning õpetajate koostööd viisil, mis võimaldab aineülest käsitlust:

- täpsustades pädevusi;
- seades õppe-eesmärke;
- määraates erinevate õppeainete ühiseid probleeme ja mõistestikku.

Õppe lõimingu taotlevad tunnivälised ja ülekoolilised projektid kavandatakse pedagoogide poolt koostöös iga õppeaasta alguses. Need kajastuvad kooli üldtööplaanis ning õpetaja arvestab neid oma tööd planeerides.

Pädevusi käsitleme kui lõimingutsentreid. Nende kujundamist taotletakse nii õppe- kui ka õppekavavälises tegevuses. Lõimingutsentriks võivad olla erinevad õppeviisid (individuaalne, paaris- ja rühmatöö, õppekäik, matk), mis aitavad õpilasel omandada erinevaid töövõtteid ja saada kogemusi.

Valdkonnasisese lõimingu aluseks on vastava valdkonnapädevuse kujunemine. Valdkonnaülese lõimingu aluseks on pädevused kooliastmeti.

Lõiming väljendub õpetaja töö planeerimisel õppetegevustena. Lõimingu õnnestumiseks on oluline õpetajate koostöö.

4. Üldpädevuste kujundamise põhimõtted.

Pädevust käsitatakse kui võimetekohaste teadmiste, oskuste ja hoiakute kogumit, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või - valdkonnas loovalt, ettevõtlikult ja paindlikult toimida. Eristatakse üldpädevusi ja arenguperioodidel taotletavaid pädevusi.

Üldpädevused kujunevad kõigi õppeainete kaudu ning tunni- ja koolivälises tegevuses. Üldpädevuste kujunemist jälgivad ja suunavad õpetajad ning tugispetsialistid omavahelises koostöös ning kooli ja kodu koostöös.

Kujundatavad üldpädevused on:

- 1) kultuuri- ja väärtuspädevus – tunnetab end oma rahvuse liikmena ja Eesti kodanikuna, mõistab, et inimesed võivad olla erinevast rahvusest, suhtub teistest rahvustest inimestesse sallivalt ja lugupidavalt; käitub vastavalt omandatud üldtunnustatud väärtustele ja kõlbluspõhimõtetele; teab Eesti kultuurile omaseid traditsioone ja kombeid, järgib neid teiste juhendamisel või eeskujul;
- 2) sotsiaalne ja kodanikupädevus – teab oma õigusi ja kohustusi, oskab valida sobivat õpitud käitumisviisi ning järgib ühiselureegleid kodus, koolis ja väljaspool kooli; arvestab rühma huvisid ja isiklikku huvi;
- 3) enesemääratluspädevus – mõistab ja väärtustab iseennast ja enda arengut, hindab adekvaatselt oma võimeid ja toimetulekut igapäevaelus, juhib oma käitumist erinevates olukordades; väärtustab tervislikku eluviisi, on füüsiliselt aktiivne;
- 4) õpipädevus – õpib vastavalt oma võimetele, planeerib õppimist, sh enesekontrolli, järgib kavandatut. Täidab korrektselt jõukohaseid ülesandeid individuaalselt ja rühmas, kasutab sobivaid teabevahendeid. On avatud uutele teadmistele ja oskustele;
- 5) suhtluspädevus – mõistab talle suunatud kõnet ja väljendab arusaadavalt oma soove ning seisukohti omandatud keeleliste ja/või alternatiivsete väljendusvahendite abil, suhtleb olukorda ja suhtlemispartnereid arvestades, osaleb arutelus;
- 6) matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus – kasutab matemaatilisi oskusi igapäevases elus toime tulemiseks; elab ning tegutseb loodust ja keskkonda säästvalt; tuleb toime igapäevaste tehnoloogiliste vahendite kasutamisega;

- 7) ettevõtlikkuspädevus – on tegutsemisaldis, väärtustab praktilist tööd, mõistab töö tegemise vajalikkust, suudab töö ajal alluda töödistsipliinile, teeb jõukohast tööd; on valmis kutse- ja elukestvaks õppeks;
- 8) digipädevus – suudab vastavalt oma võimetele infotehnoloogilises maailmas toime tulla, kasutab eesmärgipäraselt ja võimalikult ohutult infotehnoloogilisi vahendeid ja vajaduse korral oma arengutasemele vastavat kommunikatsiooniseadet.

Lihtsustatud õppe puhul tuleb arvestada õpilaste arenguperioode, mis jagunevad järgmiselt:

1.–2. kl, 3.–5. kl, 6.–7. kl, 8.–9. kl.

Selline jaotus, mis ei ühti kooliastmetega, tuleneb õpilaste arengu seaduspärasustest – muutustest õppijate kognitiivses arengus ning kõne ja isiksuse arengus. Eri arenguperioodidel taotletavad pädevused kirjeldavad kokkuvõtvalt õpilase arengut eakohaste üldpädevuste ning õpitulemuste kaudu.

Toimetuleku- ja hooldusõppe õpilaste õpetamisel lähtutakse kolmest arengutasemest. Õpilane võib olla eri õppeainetes erineval arengutasemel. Arengutasemetel taotletavad pädevused kirjeldavad kokkuvõtvalt õpilase arengut õpitulemuste omandatuse kaudu.

5. Õppekava läbivate teemade käsitlemise põhimõtted

Õppekava läbivad teemad tulenevad põhikooli riiklikust õppekavast. Õpe toimub erinevate ainete või tegevusvaldkondade sisu lõimumisel. Eesmärgiks on kujundada õpilase võimalikult iseseisev toimetulek.

Õpetuses ja kasvatuses käsitletavad läbivad teemad on:

- elukestev õpe ja karjääri planeerimine – taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvas õpi-, elu- ja töökeskkonnas;
- keskkond – taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda;
- kodanikualgatus ja ettevõtlikkus – taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks;
- kultuuriline identiteet – väärtustab oma kultuuri ja kultuurilist mitmekesisust;

- teabekeskond – taotletakse õpilase oskust leida enda jaoks vajalikku ja huvitavat teavet erinevatest infoallikatest;
- tehnoloogia ja innovatsioon – taotletakse õpilase oskust kasutada kaasaegseid seadmeid ja IT vahendeid;
- tervis ja ohutus – taotletakse õpilase kujunemist tervislikke eluviise järgivaks inimeseks, kes püüab hoiduda ohtudest ning oskab ohuolukorras võimalikult asjakohaselt käituda ja abi otsida;
- väärtused ja kõlblus – taotletakse õpilase kujunemist kõlbeliseks inimeseks, kes peab lugu endast ja teistest, väärtustab ausust, õiglust ja hoolivust.

6. Õppimise käsitus ja õppekeskkond

6.1. Õppimise käsitus

(1) Õppimine on teadmiste, oskuste, vilumuste, väärtushoiakute ja -hinnangute omandamine, mis on vajalik igapäevaelus toimetulekuks.

Õppimise aluseks on erinevates olukordades ja keskkondades saadud kogemus.

Kogemusi omandades muutub õpilase käitumine eesmärgipärasemaks.

Õppekeskkond kindlustatakse koolis õppekava alusel toimuva süstemaatilise ja sihipärase õppe- ja kasvatustegevusega ning õppekeskkonnaks on ka kodu ja laiemas elukeskkonnas toimivad mõjutused.

Õpilane on õppeprotsessis aktiivne osaleja, õpib iseseisvalt ja koos kaaslastega, õpib oma kaaslasti ja ennast hindama.

Uute teadmiste omandamisel tugineb õpilane varasematele ning konstrueerib uue teabe põhjal enda teadmised.

Omandatud teadmisi rakendatakse uutes olukordades, probleemide lahendamisel, valikute tegemisel, oma seisukohti argumenteerides ning edasiste õpingute käigus.

Õppimine on elukestev protsess, milleks vajalikud oskused ja tööharjumused kujunevad põhihariduse omandamise käigus.

(2) Õpetamist mõistetakse kui õppekeskkonna ja õppetegevuse organiseerimist viisil, mis seab õpilase tema arengule vastavate, kuid pingutust nõudvate ülesannete ette, mille kaudu tal on võimalik omandada kavandatud õpitulemused.

(3) Kasvatust mõistetakse kui õpilase suhete kujundamist teda ümbritseva maailmaga. Edukas väärtuskasvatus ja hoiakute kujundamine eeldab kogu koolipere, õpilase ja perekonna vastastikust usaldust ning koostööd.

(4) Õpet kavandades ja ellu viies:

- 1) arvestatakse õpilase taju- ja mõtlemisprotsesside eripära, võimeid, keelelist, kultuurilist ja perekondlikku tausta, vanust, sugu, tervise seisundit, huvi ja kogemusi;
- 2) arvestatakse, et õpilase õppekoormus oleks ea- ja jõukohane, võimaldades talle aega puhkuseks ja huvitegevuseks;
- 3) võimaldatakse õpilastele mitmekesiseid kogemusi erinevatest kultuurivaldkondadest;
- 4) kasutatakse teadmisi ja oskusi reaalses olukorras; seostatakse erinevates valdkondades õpitavat igapäevase eluga;
- 5) luuakse võimalusi õppimiseks ja toime tulemiseks erinevates sotsiaalsetes suhetes (õpilane-õpetaja, õpilane-õpilane);
- 6) kasutatakse nüüdisaegset ja mitmekesist õppemetoodikat, -viise ja -vahendeid (sealhulgas suulisi ja kirjalikke tekste, audio- ja visuaalseid õppevahendeid, aktiivõppemeetodeid, õppekäike, õues- ja muuseumiõpet jms);
- 7) kasutatakse asjakohaseid hindamisvahendeid, -viise ja -meetodeid;
- 8) kasutatakse diferentseeritud õpiülesandeid, mille sisu ja raskusaste võimaldavad õpilastel sobiva pingutustasemega õppida, arvestades sealjuures igäihe individuaalsust.

(5) Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist.

(6) Õppe lõimimine saavutatakse erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa järgimisel, õppeainete, kooliseste projektide ja läbivate teemade ühiste temaatiliste rõhuasetuste, õppeülesannete ning -viiside abil. Lõimingu saavutamiseks korraldab põhikool õpet ja kujundab õppekeskkonda ning õpetajate koostööd viisil, mis võimaldab aineülest käsitlemist: täpsustades pädevusi, seades õppe-eesmärke ning määrates erinevate õppeainete ühiseid probleeme ja mõistestikku.

6.2. Õppekeskkond

(1) Õppekeskkonnana mõistetakse õpilasi ümbritseva vaimse, sotsiaalse ja füüsilise keskkonna kooslust, milles õpilased arenevad ja õpivad. Õppekeskkond toetab õpilase arenemist iseseisvaks ja aktiivseks õppijaks, kannab põhihariduse alusväärtusi ja oma kooli vaimsust ning säilitab ja arendab edasi paikkonna ja koolipere traditsioone.

(2) Põhikool korraldab õppe, mis kaitseb ning edendab õpilaste vaimset ja füüsilist tervist. Õppekoormus vastab õpilase jõuvarudele.

(3) Sotsiaalse ja vaimse keskkonna kujundamisel:

- 1) osaleb kogu koolipere;
- 2) luuakse vastastikusel lugupidamisel ja üksteise seisukohtade arvestamisel põhinevad ning kokkuleppeid austavad suhted õpilaste, vanemate, õpetajate, kooli juhtkonna ning teiste õpetuse ja kasvatuses seotud osaliste vahel;
- 3) koheldakse kõiki õpilasi eelarvamusteta, õiglaselt ja võrdselt, austades nende eneseväärikust ning isikupära;
- 4) jagatakse asjakohaselt ja selgelt otsustusõigus ja vastutus;
- 5) märgatakse ja tunnustatakse kõigi õpilaste pingutusi ja õpiedu; hoidutakse õpilaste sildistamisest ja nende eneseusu vähendamisest;
- 6) välditakse õpilastevahelist vägivalda ja kiusamist;
- 7) ollakse avatud vabale arvamusevahetusele, sealhulgas kriitikale;
- 8) luuakse õpilastele võimalusi näidata initsiatiivi, osaleda otsustamises ning tegutseda nii üksi kui ka koos kaaslastega;
- 9) luuakse õhkkond, mida iseloomustab abivalmidus ning üksteise toetamine õpi- ja eluraskuste puhul;
- 10) luuakse õhkkond, mis rajaneb inimeste usalduslikel suhetel, sõbralikkusel ja heatahtlikkusel;
- 11) korraldatakse koolielu inimõigusi ja demokraatiat austava ühiskonna mudelina, mida iseloomustavad kooliperes jagatud ja püsivad alusväärtused ning heade ideede ja positiivsete uuenduste toetamine;
- 12) korraldatakse koolielu, lähtudes rahvusliku, rassilise, soolise ja muudel alustel võrdse kohtlemise põhimõtetest ning soolise võrdõiguslikkuse [eesmärkidest](#).

(4) Füüsilist keskkonda kujundades jälgib põhikool, et:

- 1) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus ning kujundus on õppe seisukohast otstarbekas;
- 2) õppes on võimalused kasutada internetiühendusega arvutit ja esitlustehnikat;
- 3) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus on turvaline ning vastab tervisekaitse- ja ohutusnõuetele;
- 4) ruumid, sisseseade ja õppevara on esteetilise väljanägemisega;

- 5) kasutatakse eakohast ning individuaalsele eripärale kohandatavat õppevara, sealhulgas nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õppematerjale ja -vahendeid;
- 6) on olemas kehalise tegevuse ning tervislike eluviiside edendamise võimalused nii koolitundides kui ka tunniväliselt.

(5) Õpet võib korraldada ka väljaspool kooli ruume ning virtuaalses õppekeskkonnas, tagades õpilaste vaimse ja füüsilise turvalisuse ning tervise kaitse.

7. Taotletavad pädevused ning õppe ja kasvatuse rõhuasetused arenguperioodide kaupa

7.1. Lihtsustatud õpe

Taotletavad pädevused 1.–2. klassis

2. klassi lõpuks õpilane:

- 1) tunneb end oma pere liikmena, oma klassi ja kooli õpilasena;
- 2) osaleb klassi ühistevõttes;
- 3) kontakteerub ühistevõttes teiste inimestega, palub abi ja osutab ise abi kaaslastele;
- 4) kuulab ja vastab küsimustele; väljendab ennast 3–4-sõnaliste lihtlausetega;
- 5) eristab oma-võõrast-ühist;
- 6) hoiab korras oma välimuse; hoiab puhtust ja korda; hoiab korras oma koolitarbed;
- 7) leiab täiskasvanu suunamisel paberilehelt ja raamatu leheküljelt vajalikku teavet;
- 8) täidab ülesanded koostevõttes, eeskujuga ja näidise järgi, omandatud oskuste piires suulise korralduse kohaselt;
- 9) viib kokku eseme, selle kujutise ja keelelise väljendi; tunneb kirjelduse järgi ära tuttavaid esemeid ja nähtusi;
- 10) vaatlleb ning võrdleb täiskasvanu juhendamisel esemeid ja nähtusi; järjestab ja rühmitab esemeid ning nende kujutisi ühe-kahe tajutava tunnuse (kuju, suuruse, värvuse) alusel;
- 11) loeb jõukohast õpitud teksti lühikeste sõnade ja/või kõnetaktide kaupa;
- 12) arvutab õpitud arvuvalla piires ning mõõdab täiskasvanu abiga;
- 13) tunneb rõõmu liikumisest, loovast ja käelisest tegevusest;
- 14) käitub õpitud oskuste piires viisakalt, ohutult ja ümbrust hoidvalt; hindab oma ja teiste käitumist õige/vale, meeldib / ei meeldi tasandil.

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused 1.–2. klassis:

- (1) Esimesel arenguperioodil on põhitaotluseks õpilaste kohanemine koolieluga, õpilase rolli mõistmine ja vastavate alusoskuste omandamine: kuulamine, adekvaatne reageerimine küsimustele ja korraldustele, vaatlemine, osalemine dialoogis, tegevusse lülitumine ning ühelt tegevuselt teisele ümberlülitumine. Õppe-eesmärgiks on elementaarse lugemis-, kirjutamis- ja arvutamisoskuse omandamine.
- (2) Õpetaja suunamisel õpivad õpilased tundma lähiümbrust ning igapäevaelu nähtusi. Lisaks iseendaga seonduva teadvustamisele kujundatakse õpilastel ka arusaamist mina-meie-suhetest. See kujuneb kontaktis ning koostegEVuses täiskasvanu ja klassikaaslastega, osalemisel õppemängudes ja ühistegEVustes.
- (3) Õpilaste koolivalmidus ja võimed on erinevad, seetõttu diferentseeritakse ülesandeid, nende täitmiseks kuluvat aega ning õpetaja osaluse ja abi osakaalu. Õpetaja osaleb laste tegEVustes suurel määral. Õpilased täidavad õpiülesandeid koostegEVuses, matkimise, näidise järgimise toel ja omandatud oskuste piirides suulise korralduse järgi. Õpilaste tegEVust verbaliseerib valdavalt õpetaja.
- (4) Õpilased vajavad õppetegEVustes palju materialiseerimist ja näitlikke vahendeid. Õpilaste juhendamisel kasutatakse lühikesi suulisi korraldusi. Peamiseks õppemeetodiks on praktiline harjutamine. Olulisel kohal on õppimine praktilise tegEVuse või didaktilise mängu kaudu.
- (5) Õppetöö korraldamisel on eelistatud üldõpetuslik tööviis või üldõpetuse ja aineõpetuse kombineeritud variant.

Taotletavad pädevused 3.–5. klassis

5. klassi lõpuks õpilane:

- 1) osaleb jõukohaselt ühistegEVuses, abistab kaaslast; alustab ja jätkab dialoogi; väljendab ennast arusaadavalt (sh lühitekstide abil);
- 2) mõistab omandisuhteid oma-võõras-ühine ja käitub vastavalt;
- 3) hoolitseb oma välimuse ja tervise eest;
- 4) hoiab puhtust ja korda kodus ja koolis; käitub looduses hoolivalt;
- 5) oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas, vormistab oma õpiülesanded nõuetekohaselt;
- 6) täidab ülesandeid eeskuju, näidise ja õpitud oskuse piirides verbaalse korralduse (sh kirjaliku juhendi) järgi; kasutab õpiülesannete täitmisel tuttavaid abivahendeid (sh lihtsaid skeeme ja sümboleid);

- 7) kirjeldab oma õpitegevust nii tegevuse ajal kui ka tagantjärele; kasutab täiskasvanu suunamisel õpitud enesekontrolli võtteid;
- 8) vaatleb sihipäraselt, võrdleb ning rühmitab etteantud rühmitusaluse järgi esemeid ja nähtusi; kirjeldab neid õpetaja küsimuste ja tugisõnade abil;
- 9) loeb õpitud teksti ladusalt, leiab ja mõistab suunamisel tekstides sisalduvat teavet;
- 10) eristab tuttavates olukordades ja oma tegevuses põhjust, tagajärge ja eesmärki;
- 11) arvutab ja mõõdab õpitud oskuste piires;
- 12) oskab täiskasvanu juhendamisel kasutada lihtsamaid arvutiprogramme ning kodus ja koolis kasutatavaid tehnilisi seadmeid;
- 13) käitub koolis ja avalikes kohtades viisakalt, tunneb ja järgib lihtsamaid kombeid; kirjeldab täiskasvanu suunamisel oma käitumist konfliktsituatsioonis;
- 14) oskab ohtlikke olukordi vältida ja ohuolukorras abi kutsuda; oskab ohutult liigelda;
- 15) austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboleid ning täidab nendega seotavaid käitumisreegleid.

Õppe ja kasvatus eesmärgid 3.–5. klassis:

- (1) Teisel arenguperioodil jätkub positiivse suhtumise kujundamine õppimisse, keskendutakse õpiharjumuste ja -oskuste ning püsivuse arendamisele. Õpetaja olulisim ülesanne on toetada iga õpilase eneseusku ja motivatsiooni.
- (2) Tähelepanu pööratakse eneseväljendusoskuse ja -julguse kujundamisele, põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste omandamisele, sh üksteist toetavate suhete kujunemisele õpilaste vahel.
- (3) Õpilased vajavad jätkuvalt suunamist ja õpitegevuse reguleerimist, sh eeskuju ja näidiseid õpiülesannete sooritamisel. Sisekõne kujunemine võimaldab neil arendada oma oskusi õpitegevuse kavandamisel ja reguleerimisel: orienteerumist ülesandes, planeerimist, algoritmide ja tuttavate abivahendite valikut ning kasutamist, enesekontrolli sooritamist.
- (4) Õpilastel kujundatakse oskust mõista ning järgida lühikesi ja lihtsaid tööjuhiseid, nii suulisi kui ka kirjalikke lihtkorraldusi.
- (5) Peamiseks õppemeetodiks on praktiline harjutamine. Õpilased vajavad õpitegevustes abivahendeid, näitlikkust, sh algoritme.

Taotletavad pädevused 6.–7. klassis

7. klassi lõpuks õpilane:

- 1) mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena ning käitub vastavalt rollile; peab kinni kokkulepetest;
- 2) oskab kaaslast kuulata ja teda tunnustada; oskab oma arvamust rahulikult väljendada ja selgitada; mõistab, et inimesed ja seisukohad võivad olla erinevad;
- 3) oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, kasutab omandatud õpivõtteid ja tuttavaid abivahendeid;
- 4) oskab koostada päevakava ja seda järgida; mõistab töö vajalikkust;
- 5) oskab märgata õppetöös tekkivaid raskusi, küsib vajaduse korral abi ja kasutab seda;
- 6) oskab oma tegevust õppesituatsioonis kavandada, vajalikke tegevusi valida ja rakendada, tulemust kontrollida ja hinnata;
- 7) vaatleb sihipäraselt, võrdleb ning rühmitab esemeid ja nähtusi; kirjeldab neid tugisõnade abil; teeb järeldusi; loeb lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti;
- 8) loeb õpitud teksti ladusalt, leiab teavet jõukohasest tekstist ning esitab seda suuliselt ja kirjalikult vastavalt õpitud oskustele;
- 9) arvutab ja mõõdab õpitud oskuste piires;
- 10) oskab kasutada arvutit ja interneti suhtlus- ja õppevahendina;
- 11) hindab objektiivselt kaaslaste käitumist, saab aru iseloomude ja võimete erinevustest; lahendab konflikte rahumeelselt;
- 12) oskab kirjeldada oma käitumist, mõista ja tunnistada oma eksimusi ning vajaduse korral korrigeerida oma käitumist/tegevust;
- 13) väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest;
- 14) väärtustab säästvaid eluviise, huvitub loodusest ja oskab looduses käituda.

Õppe ja kasvatuselõhuasetused 6.–7. klassis:

- (1) Kolmandal arenguperioodil keskendutakse jätkuvalt õpiharjumuste ja õpioskuste kujundamisele, samuti püsivuse, iseseisvuse ning eesmärgistatud töötamise ja valikute tegemise oskuste arendamisele.
- (2) Jätkuvalt pööratakse tähelepanu eneseväljendusoskuse ja -julguse kujundamisele, põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste arendamisele. Tähtsal kohal on oma arvamuse väljendamise ja selgitamise, kaaslaste arvamuste aktsepteerimise, suhtlusprobleemide lahendamise ning viisaka käitumise oskuste kujundamine.

(3) Vajalik on toetada iga õpilase eneseusku ja õpimotivatsiooni. Oluline on kujundada oskust märgata õppetöös tekkivaid raskusi, küsida vajaduse korral abi ja seda kasutada.

(4) Õppeprotsessis on suur osakaal praktilisel harjutamisel. Õpilaste juhendamisel lähtutakse algoritmidest, oluline on suunata õpilasi aktiivsemalt algoritme ka iseseisvalt kasutama, sh oma tegevust kontrollima.

Taotletavad pädevused 8.–9. klassis

9. klassi lõpuks õpilane:

- 1) tunnetab end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme;
- 2) väärtustab oma rahvust ja kultuuri teiste rahvuste ning kultuuride seas, suhtub inimestesse eelarvamusteta, tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi;
- 3) suhtleb vastavalt olukorrale, arvestab suhtluspartneriga;
- 4) arvestab rühma huvisid ja isiklikku huvi, peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ja tunneb vastutust oma tegude eest;
- 5) esitab oma soove, selgitab oma seisukohti, osaleb arutelus ja arvestab teistega; mõistab kompromisside vajalikkust; oskab seista oma õiguste eest ning lahendada konflikte rahumeelselt, arvestades ühiselunorme;
- 6) lahendab lihtsamad eriolukorrad, hoidub ebasoovitavatest ahvatlustest ning eetiliselt või õiguslikult väärade ettepanekutest;
- 7) täidab korrektselt jõukohaseid ülesandeid individuaalselt ja rühmas; mõistab ülesannete õige tõlgendamise ning enesekontrolli tähtsust, kasutab omandatud õpivõtteid;
- 8) loeb, kirjutab ja loob tekste iseseisvaks toimetulekuks vajalikul tasemel;
- 9) oskab kasutada jõukohaseid teabevahendeid, sh arvutit ja interneti suhtlusvahendina ning infootsingul;
- 10) teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning huvisid; väärtustab praktilist tööd ja õppimist ning on valmis jätkama õpinguid täiendus- ja kutseõppes;
- 11) mõistab igapäevaelus ilmnevat inimese ja keskkonna seoseid, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes;
- 12) väärtustab ja järgib tervislikku eluviisi ning on füüsiliselt aktiivne.

Õppe ja kasvatuses rõhuasetused 8.–9. klassis:

(1) Neljandal arenguperioodil on põhitaotluseks vastutustundliku suhtumise ja võimalikult iseseisvate õpi- ja tööoskuste kujundamine. Eesmärgiks on, et õpilased tulevad igapäevaelus toime iseseisvalt ning jätkavad õpinguid vastavalt oma võimetele.

(2) Jätkuvalt on olulisel kohal suhtlemis- ja koostööoskuste kujundamine, õpimotivatsiooni hoidmine ja tõstmine. Kujundatakse oskust oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, hinnata oma tugevaid ja nõrku külgi ning teadvustada oma huvisid.

(3) Tähtsal kohal on enesejuhtimise oskuste kujundamine, suurendatakse õpilaste iseseisvust oma tegevuse kavandamisel, sooritamisel ja tulemuse hindamisel. Järjepidevalt harjutatakse õpilast valima ning rakendama eesmärgi saavutamiseks vajalikke tegevusi ja vahendeid ning kasutama enesekontrollivõtteid.

(4) Õppeprotsessis on suur osakaal praktilisel harjutamisel, õppesisu ja omandatavaid oskusi seostatakse igapäevaeluga.

7.2.Toimetulekuõpe

Taotletavad pädevused I arengutasemel

Õpilane:

- 1) tajub ennast ja kaasinimesi ümbritsevas keskkonnas; suhtub positiivselt iseendasse ja tuttava inimese poolt algatatud kontakti;
- 2) kasutab meeldetuletamisel tuttavates situatsioonides õpitud käitumisviise ja järgib võimetekohaselt ühiselu reegleid kodus ning koolis;
- 3) orienteerub abiga lähiümbruses, tuleb suunamisel toime põhiliste eneseteeninduse toimingutega;
- 4) tegutseb ohuolukorras vastavalt täiskasvanu juhisteile;
- 5) annab märku oma põhivajadustest ja tervisega seotud probleemidest;
- 6) osaleb tervislikke eluviise järgivates koostgevustes, on kehaliselt aktiivne;
- 7) viibib meelsasti looduskeskkonnas;
- 8) võtab vastu ja otsib kontakti tuttava täiskasvanu ja kaaslasega; reageerib igapäevastele lühikorraldustele sobivalt, väljendab suunamisel oma põhivajadusi ja soove õpitud keeleliste ja/või alternatiivsete väljendusvahendite abil;
- 9) suudab igapäevaelus toime tulla ja olukordi mõista, toetudes esemetele või piltidele;
- 10) sooritab koostgevuses praktilisi matemaatilisi tegevusi igapäevaelus toime tulemiseks;
- 11) kasutab abiga tuttavaid infotehnoloogilisi vahendeid mängulises tegevuses; vajaduse korral kasutab suunamisel arengutasemele vastavat kommunikatsiooniseadet;
- 12) osaleb suunatud mängus ja mängulises õpitegevuses; säilitab mängulises tegevuses lühiajaliselt suunatud tähelepanu; tegutseb mänguasja või õppevahendiga vastavalt selle funktsioonile.

Õppe ja kasvatus rõhuasetused I arengutasemel

Õpetuse põhitähtsus on õppimiseks vajalike alusoskuste omandamine koosteguvuse ja matkimise tasandil:

- 1) erinevaid vahendeid kasutades kontakti astumine, kontaktis osalemine, kontakti kestuse pikendamine;
- 2) adekvaatne reageerimine situatsiooniga seotud lühikorraldustele;
- 3) lülitumine praktilisse tegevusse ja ühelt tegevuselt teisele ümberlülitumine;
- 4) suunamisel oma välimuse ja õppevahendite korrashoidmine;
- 5) baaslausungite moodustamine ja/või alternatiivsete suhtlusvahendite situatiivne kasutamine.

Rõhuasetus on oma mina teadvustamisel: mina kui osaleja praktilises tegevuses ja suunatud esemelises mängus ning kontaktis ja koosteguvuses täiskasvanuga.

- Õpilaste juhtivaks tunnetusprotsessiks on taju, mille baasil areneb objektide ja tegevusaktide äratundmine ning kaemuslik-praktiline mõtlemine. Tunnetusteguvuse arendamiseks on vajalik tahtmatu tähelepanu väline suunamine.
- Motoorika arendamine. Tunnetusprotsesside ja tegevuse eelduseks on motoorika areng. Arendatakse passiivsete liigutuste sooritamist, liigutuste sooritamist imiteerimise, näidise ja instruksiooni järgi, omandatud liigustusstereotüüpide rakendamist eneseteenindamisega seotud tegevustes. Kujundatakse oskusi koordineerida silma ja käe liigutusi, liigutuste rütmi ja tempo muutmist ning elementaarse vaimse tegevuse reguleerimist liigutuste abil.
- Tajude arendamine. Tajude arendamisel õpetatakse suunatult märkama eri meeltega objekti tunnuseid; eristama esemeid taustast; laiendama tajuvälja; rühmitama objekti ja graafilisi kujutisi 1–2 tajutava tunnuse alusel; tajuma ruumisuhteid (all, peal, ees, taga, kõrval) ja ajasuhteid (samal ajal, enne, pärast).
- Mälu arendamine. Arendatakse varem tajutud objektide ja tegevusaktide äratundmist; toimingute sooritamist eelnevalt tajutud näidise järgi; seoste tegevus-objekt-tunnus ja keeleüksus-alternatiivvahendid kujundamist; töömälu mahu suurendamist (kuni 4 üksust); mälukujutluste aktiveerimist verbaalsete ja mitteverbaalsete signaalide abil; objektide paigutuse taastamist varem tajutu põhjal.

- Mõtlemise arendamine. Kaemuslik-praktilise mõtlemise arendamisel kujundatakse oskused täita erinevaid ülesandeid tajuväljas olevaid abivahendeid kasutades, rühmitada tajutavate tunnuste alusel ja muuta rühmade koostist.
- Kõne arendamine. Omandatavad oskused on kontakti astumine, kontaktis osalemine, kontakti kestuse pikendamine; lühikorralduste kuulamine ja neile reageerimine tajutava situatsiooni toel / situatsioonist lähtuvalt; kõne baasiks olevate häälikute ja häälikukomplekside (häälikute rida, silbirida, kõnetakt, sõna) järele kordamine; situatsioonile vastavate sõnade ära tundmine ja kasutamine; alternatiivsete suhtlusvahendite kasutamine vajaduse korral.
- Õppetöös rakendatakse valdavalt üldõpetuslikku tööviisi, kasutatakse praktilisi ja mängulisi tegevusi. Pedagoog verbaliseerib õpilaste tegevust.
- Lugemis-, kirjutamis- ja arvutamisoskuste eeloscuste kujundamine.
- Väärtuskasvatuse seisukohalt hinnatakse tegevusakte põhimõttel õige-vale, õpitegevust ja käitumisakte motiveeritakse võimalikult meeldiva õpikeskkonna loomisega. Tegevuses osalemisele antakse positiivne hinnang. Kujundatakse tegevuse tahnemotiivi.
- Oluline on õpetada õpilasi oma põhivajaduste rahuldamisel abita toime tulema.

Taotletavad pädevused II arengutasemel

Õpilane:

- 1) teadvustab ennast ja kaasinimesi, märkab inimestevahelisi erinevusi; suhtub positiivselt iseendasse, oma lähedastesse ja kaaslastesse;
- 2) teab tuttavas olukorras oma õigusi ning kohustusi, oskab valida sobivat õpitud käitumisviisi ning järgib oma võimete kohaselt ühiselu reegleid kodus, koolis ja väljaspool kooli;
- 3) orienteerub tuttavas ümbruses, tuleb toime põhiliste eneseteeninduse toimingutega;
- 4) teadvustab enda abivajadust ja küsib suunamisel abi;
- 5) märkab suunamisel ohtlikku olukorda ja hoidub sellest õpitud viisil;
- 6) annab õpitud viisil märku tervisega seotud probleemidest;
- 7) mõistab suunamisel aktiivse liikumise ja tervisliku eluviisi vajalikkust;
- 8) käitub suunamisel keskkonnateadlikult ja hoiab loodust;
- 9) astub kontakti täiskasvanu ja kaaslasega; mõistab talle suunatud kohandatud kõnet ja/või alternatiivseid väljendusvahendeid ning väljendab arusaadavalt oma

põhivajadusi ja soove omandatud keeleliste ja/või alternatiivsete väljendusvahendite abil;

- 10) kasutab õpitud pildi- ja/või täissõnameetodil lugemise ja nende abil kirjutamise oskusi igapäevases elus toime tulemiseks;
- 11) kasutab suunamisel õpitud praktilisi matemaatilisi oskusi igapäevases elus toime tulemiseks;
- 12) kasutab suunamisel õppetegevusest tuttavaid infotehnoloogilisi vahendeid, kasutab vajaduse korral arengutasemele vastavat kommunikatsiooniseadet;
- 13) osaleb mängu- ja õpitegevuses, säilitab õpiülesannete täitmise ajal suunatud tähelepanu;
- 14) 14) tegutseb õppevahendi või tuttava tööriistaga vastavalt selle funktsioonile.

Õppe ja kasvatuses rõhuasetused II arengutasemel:

- Õpetuse põhitähtsuse on õpitud baasoskuste harjumuslik rakendamine. Arendamist vajab tegevusega kaasneva suhtlemise ja oma tegevuse elementaarse kommenteerimise oskus. Nende oskuste arendamiseks kasutatakse järgmisi võtteid: tegevusele ärgitamine, protsessi suunamine, tulemuse sõnastamine.
- Rõhuasetus on oma mina teadvustamisel, suhtel mina-meie ja mina-õpilane.
- Juhtivaks tunnetusprotsessiks on tajude, suureneb mälukujutluste osakaal vaimses ja praktilises tegevuses. Arendatakse kaemuslikkujundilist mõtlemist lõimunud kujundiliste elementidega. Tunnetustegevuse arendamiseks on vajalik tähelepanu suunamine eri vahenditega (sh visuaalsed orientiirid), tähelepanu kestuse pikendamine, motoorne aktiveerimine.
- Motoorika arendamine. Omandatakse oskused sooritada erisuunalisi liigutusi; sooritada instruksiooni järgi liigutuste ahelat toetudes mälukujutlusele (vajaduse korral imiteerides). Viiakse läbi eri kehaosade motoorikat koordineerivaid tegevusi ja peenmotoorikat arendavaid tegevusi. Liigutuste sooritamist verbaliseeritakse (pedagoog – õpilane). Sobimatud liigutusstereotüübid asendatakse.
- Tajude arendamine. Tajude arendamisel kujundatakse oskusi: tunnuste ja osade märkamise ja võrdlemise; sama objekti või graafilise kujutise äratundmine eri asendis, taustal, eri meeltega; oluliste/tüüpiliste ja juhuslike tunnuste eristamine; terviku moodustamine osadest; osatoimingute järjestuse tajumine tegevusaktis; erisuunaliste ruumisuhete (sh vasakul/paremal) tajumine; ajasuhete (sündmuste järjestuse) tajumine.

- Mälu arendamine. Mälu arendamisel kujundatakse oskust ära tunda tuttavate objektide graafilisi kujutisi ja toiminguid varieeruvates tingimustes; õpetatakse sooritama stereotüüpseid toiminguid tuttavates situatsioonides; aktiveeritakse kujutlused verbaalse-alternatiivse teabe alusel; arendatakse töömälu mahtu (kuni 5 üksust); õpetatakse üksuste/sümbolite järjestust säilitama, kujutlused verbaliseeritakse suunatult.
- Mõtlemise arendamine. Kaemuslik-praktilist mõtlemist arendatakse mõtlemisprotsessi kujundiliste elementide lõimimise teel. Arendatavad oskused on abivahendite otsimine ja kasutamine, ülesande täitmine variatiivsetes tingimustes; osadest terviku moodustamine; õpiülesannete täitmine praktiliselt ja materialiseeritult; variatiivne rühmitamine suunatult (varieeritakse objekte, objektide arvu, rühmitamiselust).
- Kõne arendamine. Kõne arendamiseks laiendatakse õpilaste baassõnavara, harjutatakse situatiivset dialoogi ja viisakusväljendite kasutamist, 2–3 lausungi tähenduse seostamist. Õpitakse kohandatud lühitekstide tähenduse mõistmist (vajaduse korral kaasneb visuaalne näitlikkus), mõnest lausungist koosneva teksti loomist (abiga).
- Õppetöös rakendatakse valdavalt üldõpetuslikku tööviisi, kasutatakse praktilisi ja mängulisi tegevusi. Õpilane hakkab oma tegevust elementaarselt kommenteerima, kasutades suunatult kas verbaalseid või alternatiivseid väljendusvahendeid. Õpitakse turvaliselt kasutama igapäevaseid digivahendeid.
- Kujundatakse elementaarseid lugemis-, kirjutamis- ja arvutamisoskusi.
- Väärtuskasvatuse eesmärkide saavutamiseks hindab õpilane tegevusakte põhimõttel õige-vale, meeldib-ei meeldi. Õpitegevust ja käitumist motiveeritakse võimalikult meeldiva õpikeskkonna loomisega. Antakse positiivne hinnang tegevuses osalemisele. Vähendatakse negatiivsete hoiakute mõju. Kujundatakse tahan-motiivi kõrvale positiivse hinnangu abil peab-motiivi. Võimaldatakse valikuid.
- Õpilane õpib tuttavas situatsioonis jõukohaste ülesannetega võimalikult iseseisvalt toime tulema, õpitud oskusi suunamisel varieeruvates olukordades kasutama ja suunatult varieeruvates olukordades toime tulema. Toimub lihtsate tööoskuste õpe ja harjutamine.

Taotletavad pädevused III arengutasemel

Õpilane:

- 1) teadvustab ennast ja kaasinimesi, on teadlik nende erisuste ja eri kultuuride võimalikkusest;
- 2) suhtub positiivselt iseendasse, oma lähedastesse, kaaslastesse ja kodumaasse;
- 3) teab oma õigusi ja kohustusi, oskab valida sobivat õpitud käitumisviisi ning järgib õpitud ühiselu reegleid erinevates kohtades ja olukordades;
- 4) orienteerub keskkonnas ja igapäevastes toimingutes, küsib vajaduse korral abi ja abistab teisi;
- 5) hoidub teadaolevatest ohtudest ja käitub õigesti ohuolukordades;
- 6) märkab terviseprobleeme ja otsib abi;
- 7) mõistab liikumise mõju tervisele, järgib võimetekohaselt tervislikke eluviise;
- 8) käitub keskkonnateadlikult ja hoiab loodust;
- 9) mõistab talle suunatud kõnet ja/või alternatiivseid väljendusvahendeid ning väljendab arusaadavalt oma soove ja seisukohti omandatud keeleliste ja/või alternatiivsete väljendusvahendite abil;
- 10) kasutab õpitud lugemis- ja kirjutamisoskusi igapäevaelus toime tulemiseks;
- 11) kasutab õpitud praktilisi matemaatilisi oskusi igapäevaelus toime tulemiseks;
- 12) suudab oma võimete kohaselt infotehnoloogilises keskkonnas toime tulla, kasutab infotehnoloogiavahendeid eesmärgipäraselt ja võimalikult ohutult;
- 13) kasutab vajaduse korral arengutasemele vastavat kommunikatsiooniseadet;
- 14) mõistab töö vajalikkust, suudab tööaja jooksul töödistsipliinile alluda, teeb jõukohast tööd, on valmis jätkuõppeks.

Õppe ja kasvatus e rõhuasetused III arengutasemel:

- Õpetuse põhitaotlus on võimalikult iseseisev toimetulek igapäevaelu ja õpitud tegevustega.
- Rõhuasetus on mina-meie suhetel seoses kodukoha ja tegevustega.
- -Tunnetustegevuses kasvab märgatavalt mälu roll. Kujundatakse kaemuslik-kujundilist mõtlemist, mis võimaldab ette kujutada tuttavas situatsioonis toimuvaid tegevusi. Tähelepanu hoidmist soodustab harjumustele toetuv tegevus.
- Motoorika arendamine. Omandatakse praktiliseks tööks vajalike liigutusi vastavalt tegevuse spetsiifikale. Toimub liigutusstereotüüpide kujundamine sõltuvalt tegevusest

ja nende varieerimine sõltuvalt tegevuse tingimustest. Õpitakse liigutusi teadlikult järjestama vastavalt osatoimingute ahelale.

- Tajude arendamine. Arendatakse aja ja ruumi analüütilist tajumist eri meeltega, tuttavate objektide ja sündmuste tajumist mitmele tunnusele ja mälule toetudes; stseenide ja lihtsate stsenaariumite analüütilist tajumist (jälgitav sündmus, pilt, pildiseeria, tekst) kogemustele toetudes.
- Mälu arendamine. Mälu arendamisel kujundatakse oskused ülesandest lähtuvalt ära tunda ja meenutada tuttavate objektide graafilisi kujutisi; eristada kogemusi ja esitatud teavet. Areneb mälukujutluste konkretiseerimine ja uute seoste loomine täiendava teabe abil. Õppetöös toimub korduvate tegevusaktide varieerimine ning sooritatakse harjutusi juhuslike ja stereotüüpsete assotsiatsioonide pidurdamiseks. Omandatakse oskused säilitada lühikest ja arusaadavat instruksiooni mälus ja sellega arvestamist toimingut sooritades; kujutluste verbaliseerimine ja graafiline kujutamine.
- Mõtlemise arendamine. Kaemuslik-praktilisele mõtlemisele lisandub osaliselt kaemuslik-kujundiline mõtlemine, mis võimaldab ülesannete täitmist kujutlustele toetudes. Valitakse või valmistatakse vajalikud abivahendid. Õpilane täidab õppeülesandeid, mis eeldavad tuginemist isiklikele kogemustele ja eri meeltega tajutavatele vahenditele (sh kõnele). Õpitakse objektide rühmitamist 2–3 üldistustasandil ja allrühmade moodustamist. Toimub elementaarsete põhjus-tagajärg seoste teadvustamine praktilises tegevuses.
- Kõne arendamine. Kõne arendamiseks kujundatakse järgmisi oskusi: baas- ja vähe laiendatud lausungi mõistmine ja kasutamine suhtlemisel; suuliste ja kirjalike kohandatud lühitekstide mõistmine; oma tegevuse ja tajutud sündmuse sõnastamine lühitekstina, täiendava teabe lisamine küsimustele vastates, täiendava teabe vajadusest ja puudulikkusest teatamine; õpitud suhtlemisstrateegiate rakendamine, situatsioonile vastav rollisuhtlemine; kasutatavate väljendite mõningane varieerimine, ütluse tähenduse tuletamine situatsioonist lähtuvalt.
- Õppetöös rakendatakse jätkuvalt üldõpetuslikku tööviisi, kasutatakse valdavalt praktilisi tegevusi. Õpilasi suunatakse oma tegevust kommenteerima verbaalselt ja/või alternatiivsete vahenditega. Õppeprotsessis kasutatakse aktiivselt digivahendeid.
- Elementaarse lugemis-, kirjutamis-, arvutamise- ja mõõtmisoskuse kujundamine ja oskuste kasutamine tegevuses.

- Väärtuskasvatuse eesmärkide saavutamiseks hinnatakse eri tegevusakte, kasutades hinnanguid õige-vale, meeldib-ei meeldi. Tegevuse motiivi ja eesmärgi seose teadvustamisel kasutatakse hinnanguid tahan/teen, peab / on vaja / teen, tahan / ei tohi / ei tee. Peab-motiivi kõrvale vaja-motiivi kujundamine toimub positiivse hinnangu abil lähtuvalt eesmärgist või tulemuse teadvustamisest.
- Oluline on õpetada õpilast võimalikult iseseisvalt toime tulema.

Kujundatakse lihtsa töö oskusi:

- 1) omandatud toimingute sooritamine osaliselt muutuvates tingimustes;
- 2) toimingu suunatud planeerimine, teabe otsimine sõltuvalt ülesandest (pilt, plaan, lühitekst); 3) töövahendite ja materjali sobivuse hindamine;
- 3) kujutluse loomine tulemustest – osatoimingute ning vahendite valik ja järjestamine;
- 4) suunatud enesekontroll: osatoimingute/operatsioonide järjestus ja tulemused, toimingu tulemus ja selle hindamine.

7.3. Hooldusõpe

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused I arengutasemel:

- Elementaarse kehatunnetuse kujundamine baasstimulatsiooni, füüsilise kontakti, erinevate asendite, koostegevuses jäsemete liigutuste sooritamise ja rütmika kaudu. Õpilase liikumisele (roomamine, asendi muutmine) õhutamise.
- Emotsionaalse kontakti loomine täiskasvanuga, positiivne reageerimine kontaktile, pilkkontakti lühiajaline hoidmine, reageerimine häälele, žestile, sõnale, puudutusele, tuttavale ühistegevusele; positiivsete elamuste esilekutsumine minimaalsete edusammude eest. Täiskasvanu on vahendajaks õpilase suhtlemisel esemelise maailmaga.
- Lähikäikudes orienteerumine aistingute tasandil, töö erinevate meeltega, nendevahelise seose loomine (loob eelduse terviktaju kujunemiseks). Üksikute tunnuste suunatud märkamine.
- Eneseväljenduse ja kontaktipüüdluse märkamine ning julgustamine. Õpilase häälsustele ja tegevusele reageerimine ja vastamine.
- Õpilase kaasamine eneseteenindusse. Õpilane aitab kaasa riietumisele ja hügieeniga seotud toimingutele. Söömis- ja toitumistoimingute (närimine, neelamine, õige asend) sooritamine (võimaluse korral logopeedi juhendite järgi).

Taotletavad pädevused I arengutasemel

Õpilane:

- 1) reageerib positiivselt füüsilisele kontaktile ja liikumisele;
- 2) reageerib positiivselt tuttava täiskasvanu kontaktipüüdlusele;
- 3) suhtleb esemelise maailmaga täiskasvanu vahendusel;
- 4) tunneb rõõmu tuttavatest tegevustest;
- 5) reageerib erinevatele aistingutele, on välja kujunenud eelistus/vastumeelsus mõne aistingu suhtes;
- 6) nõustub hügieeni-, riietumis- ja söömistoimingutega;
- 7) suudab osaleda kooli ühisüritustel (aktus, kontsert).

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused II arengutasemel

- -Enda keha ja liigutuste tunnetamine (kehaosadele osutamine, esmane matkimine), jõukohaste liikumisviiside harjutamine, abivahendi kasutamise õppimine (käimisraam, ratastool), esemeline tegevus (haaramine, võtmine, andmine, asetamine, kopsimine).
- Positiivsete emotsioonide ja käitumisviiside toetamine ja negatiivsete pärssimine (soovide rahuldamise lühiajaline edasilükkamine); tähelepanu hoidmine ühisel tegevusel, tähelepanu jagamine suhtluspartneri ja objekti vahel. Eakaaslaste märkamine, aktsepteerimine ja ühisel tegevuses osalemine.
- Objekti tunnuste suunatud tajumine eri meeltega (inimesed, esemed, õppevahendid, ruumid). Tuttavate objektide äratundmine, kogemuspõhiste seoste tekkimine. Tegevuste osaoskuste harjutamine, tegevusvahendi (lusikas, käterätik) kasutama õppimine.
- Aktiivsele suhtlemisele suunamine: kontaktisoovi väljendamine (puudutamine, häälightsus), oma vajadustest teatamine, juhendajale vastamine (osutamine). Adekvaatne reageerimine juhendaja intonatsioonile, signaalsõnale, žesti või alternatiivse suhtlusvahendiga toetatud lihtsale korraldusele tuttavas situatsioonis.
- Riietumise, söömise ja hügieenitoimingute harjutamine osatoimingute kaupa.

Taotletavad pädevused II arengutasemel

Õpilane:

- 1) kasutab koostevõttes erinevaid tegevusvahendeid;
- 2) orienteerub ja liigub koolikeskkonnas suunamisel iseseisvalt või abivahendiga;

- 3) tunneb end hästi kooli päeva- ja nädalarütmis;
- 4) sooritab iseseisvalt mõnda igapäevaoskuste osatoimingut;
- 5) väljendab ennast füüsilise kontakti võtmisega, lalinsõnadega, esemetega.

Õppe ja kasvatuses rõhuasetused III arengutasemel:

- Liigutustrite mitmekesistamine, käelise tegevuse koordineerimise täpsustamine, liigutuste matkimise harjutamine.
- Tähelepanu ja töövõime ajaline pikendamine, olukorradest märkamise ja tuttavast olukorras vältimine. Sotsiaalselt sobivate käitumisviiside valimine ühistegevuses, elementaarse mäluoskuse kujundamine.
- Sihipärane esemeline tegevus (rühmitamine, sobitamine), harjumustele toetuvate tegevusahelate sooritamise koostegutses või iseseisvalt.
- Elementaarse suhtlemisoskuse kujundamine (igapäevastele repliikidele vastamine, soovide väljendamine) verbaalselt või alternatiivseid vahendeid kasutades.
- Oma võimetest lähtuvalt võimalikult iseseisev riietumine, söömine ja hügieenitoimingute sooritamise, osatoimingute ühendamine tegevusahelaks.

Taotletavad pädevused III arengutasemel

Õpilane:

- 1) oskab kasutada tuttavaid esemeid sihipäraseks tegevuseks;
- 2) oskab kasutada õpitud alternatiivseid suhtlemisvahendeid;
- 3) astub mõnel kooli ühisüritustel üles võimetekohase etteastega koos kaaslastega;
- 4) oskab vältida igapäevaseid ohtlikke olukordi;
- 5) sooritab igapäevategevuste etappe võimalikult iseseisvalt või vähesel abiga.

8. Võru Järve Kooli õppe korraldus ja sisu

Kooli vastuvõtmine toimub põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse, selle alusel kehtestatud haridus- ja teadusministri määruse ning valitsuse poolt kehtestatud vastuvõtmise tingimuste ja korra alusel.

Õppekorralduse aluseks Võru Järve Koolis on Eesti Vabariigi Haridus- ja Teadusministri määrused, põhikooli- ja gümnaasiumiseadus, Võru Järve Kooli põhimäärus, arengukava, kooli kodukord ja muud hariduselu puudutavad õigusaktid.

Õppetöö toimub Võru Järve Kooli õppekava alusel, mis on koostatud põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava (lihtsustatud õpe, toimetuleku- ja hooldusõpe) põhjal. Koolis võib moodustada liitklasse kui õpilaste arv ühes klassis on alla piinormi. Koduõpet rakendatakse vastavalt koduõppe tingimustele ja korrale.

Õppeaja pikendamine toimub vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseadusele, arvestades kooli õppekavas lisaõppe õppesisu ning kooli võimalusi.

Distantsõppe õiguslik korraldus tuleneb põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest. Distsantsõpe on olukord, kui õpilased on suunatud õppetöö ajaks kodudesse, aga on tagatud õpilaste arenguks sobivad õppemeetodid ja -vahendid. Distsantsõpe on juhendatud õpe, st kooli määratud viisil toimuv õpe, mida võib korraldada e-õppena. Distsantsõppe rakendamine kooskõlastatakse kooli pidajaga.

Koolist väljaarvamine toimub põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide alusel.

8.1. Lihtsustatud õpe

Lihtsustatud õppel olevatele õpilastele koostatakse individuaalne õppekava (IÕK) ja individuaalse arengu jälgimise kaart (IAJK).

Lihtsustatud õppel olev õpilane liigub igal õppeaastal järgmisesse klassi, kuid õppesisu ja taotletavad pädevused valitakse vastavalt õpilase individuaalsele arengutasemele. Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib lihtsustatud õppe õpilase jätta erandjuhul klassikursust kordama.

Kooli tunnijaotusplaani aluseks on võetud riiklikult kinnitatud tunnijaotusplaan. Kooli päevakava ja üldtööplaan kajastavad õppetegevuste ning kooli õppekava toetavate õppekavaväliste tegevuste järjestust ja ajalist kestust.

Õppeained jagunevad kohustuslikeks õppeaineteks ja valikõppeaineteks. Kohustuslike õppeainete kavad esitatakse käesolevas lisas. Valikõppeainetele koostab ainekavad kool.

Tunnijaotusplaan lihtsustatud õppekava alusel

Õppeained

Tunde nädalas

Klass	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	LÕ
Loodusõpetus	1	1	2	2	2	4	4	4	4	
Eesti keel	7	9	8	8	7	6	6	6	6	
Matemaatika	5	5	5	5	5	5	4	5	5	
Inimeseõpetus	1	1	1	2	2	2	2	2	1	
Kunstiõpetus	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Muusikaõpetus	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Ajalugu						1	2	2	1	
Võõrkeel					2	2	2	2	2	
Tööõpetus	2	2	2	2	4	4	4	5	7	
Kehaline kasvatus	2	3	3	2	2	2	2	2	2	
Valikõppeained			2	2	2	2	2	2	2	
Nädalakoormus	20	23	25	25	28	30	30	32	32	<u>30*</u>

* (muudetud VJK dir 02.01.2026 kk nr 20.2-1/2)

Õppe ja kasvatuse ajakasutuses (sealhulgas projekt-, õues- ja muuseumiõppeks ning õppekäikudeks vajalik aeg) arvestatakse põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses sätestatud nõudeid õppeaasta pikkusele, õpilase suurima nädalakoormuse piiranguid ning tunnijaotusplaani. Õppe- ja kasvatustöö korralduse põhivorm on õppetund, mille pikkus on 45 minutit. Iga õpilase puhul arvestatakse tunnis tema psüühiliste ja füüsiliste protsesside iseärasustega. Õppetunnid toimuvad klassiruumis või väljaspool kooli (õppekäigud, ülekoolilised üritused, välitunnid, õppereisid nii kodu- kui välismaale jne). Olenevalt õppetöö spetsiifilisest vajadusest või seoses linna, kooli või mõne muu suurüritusega võib tundide kestus muutuda.

Õppetöö toimub eesti keeles.

Õppe- ja kasvatusprotsessi kirjeldatakse õppeaineti õppetegevuse ja taotletavate õpitulemustena 1.-2. klassis, 3.-5. klassis, 6.-7. klassis ja 8.-9. klassis.

Võõrkeelena õpitakse ühte keelt, mille õppimist alustatakse 5. klassist ning mille valib kool arvestades oma võimalusi.

Loodusõpetust õpitakse lõimitud õppeainena, milles on ühendatud loodusõpetus, geograafia, füüsika ja keemia alused.

Lähtudes piirkonna ja kooli võimalustest võib kool valida ka tööõpetuse ainekavas puuduva õppesuuna. Valitud tööõpetuse suunale koostab ainekava kool.

Õppematerjalid valitakse ning kohandatakse lihtsustatud õppe üldosa, õppetegevusi ja õppetulemusi arvestades. Arvestatakse vastavas vanuses kerge intellektipuudega lapse psüühika, tegevuse ja suhtlemise tüüpilisi iseärasusi, individuaalse võimekuse ja iseärasuste variatiivsust. Õppeülesannete raskusastet reguleeritakse õpioskuse omandamise etappe ja õppematerjali sisulist keerukust arvestades.

8.2.Toimetulekuõpe

Lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest koostatakse igale toimetulekuõppel õpilasele individuaalse arengu jälgimise kaart (IAJK) ning individuaalne õppekava (IÕK). IÕK koostamisel lähtutakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardil olevast teabest.

Õppetegevus toimub kolmel arengutasemel. Õpilase arengutase võib eri õppeainetes olla erinev. Õpilase arengutase eri õppeainetes määratakse pedagoogilis-psühholoogilise hindamise tulemuste alusel. Hindamisel ja otsuse koostamisel õpilase arengutaseme kohta eri õppeainetes osalevad kõik õpilasega tegelevad spetsialistid. Õpilane jõuab järgmisele arengutasemele vastavalt individuaalsele arengu tempole.

Toimetulekuõppel olev õpilane liigub igal õppeaastal järgmisesse klassi, kuid õppesisu ja taotletavad pädevused valitakse vastavalt õpilase individuaalsele arengutasemele. Samas klassis õppivad õpilased võivad olla erinevatel arengutasemetel. Toimetulekuõpet lõpetav õpilane võib eri õppeainetes olla erineval arengutasemel.

Õppe- ja kasvatustöö korralduse põhivorm on õppetund.

Õppetöö toimub riikliku ja kooli õppekava tunnijaotusplaanide alusel.

Õppetunni pikkus on 45 minutit. Iga õpilase puhul arvestatakse tunnis tema psüühiliste ja füüsiliste protsesside iseärasustega.

Tööõppe suunad on kodundus, puhastamine ja koristamine, aiandus, käsitöö.

Kooli päevakava ja üldtööplaani kajastavad õppetegevuste ning kooli õppekava toetavate õppekavaväliste tegevuste järjestust ja ajalist kestust.

Õppetunnid toimuvad klassiruumis või väljaspool kooli (õppekäigud, ülekoolilised üritused, välitunnid, õppereisid nii kodu- kui välismaale jne).

Õppe ja kasvatuse ajakasutuses (sealhulgas projekt-, õues- ja muuseumiõppeks ning õppekäikudeks vajalik aeg) arvestatakse põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses sätestatud nõudeid õppeaasta pikkusele, õpilase suurima nädalakoormuse piiranguid ning tunnijaotusplaani.

Olenevalt õppetöö spetsiifilistest vajadustest või seoses linna, kooli või mõne muu suurüritusega võib tundide kestus muutuda.

Õppetöö toimub eesti keeles.

Õppe- ja kasvatusprotsessi kirjeldatakse õppeaineti õppetegevuse ja taotletavate õpitulemustena 1.-2. klassis, 3.-6. klassis ja 7.-9. klassis.

Õppematerjalid valitakse ja koostatakse toimetulekuõppe üldosa ja ainekavade sisu ning nõudeid arvestades. Arvestatakse mõõduka intellektipuudega vastavas vanuses lapse psüühika, tegevuse ja suhtlemise tüüpilisi iseärasusi, individuaalse võimekuse ja iseärasuste variatiivsust.

Kasutatakse õpilasele kohandatud õppematerjale.

Õppeülesannete raskusastet reguleeritakse õpioskuse omandamise etappe ja õppematerjali sisulist keerukust arvestades.

[Toimetulekuõppe õpilasel on nominaalseks õppeajaks põhikoolis 11 õppeaastat.*](#)

* (muudetud VJK dir 02.01.2026 kk nr 20.2-1/2)

Õppeained jagunevad kohustuslikeks ja valikõppeaineteks. Valikõppeainetele ja valitud tööõppe suunale koostab ainekavad kool. Tööõppe ja valikainete sisu valitakse vastavalt kooli võimalustele kaasates lastevanemaid ja õpilasi. Tööõpe võib sisaldada tööpraktikat.

Tunnijaotusplaan toimetulekuõppe alusel

Õppeained

Tunde nädalas

Klass	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	LÕ
Elu- ja toimetulekuõpe	4	5	5	5	7	7	7	7	7	4	4	
Eesti keel	4	5	6	6	6	6	6	6	6	4	4	
Matemaatika	2	3	4	4	5	5	5	5	5	4	4	
Terviseõpetus										1	1	
Kunst ja käeline tegevus	5	5	5	5	5	2	2	2	2	2	2	
Muusikaõpetus	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
Tööõpe: Käsitöö /puidutöö/savitöö						2	2	2	2	2	2	
Tööõpe: Kodundus						3	3	3	3	4	4	
Tööõpe: Puhastamine ja koristamine										2	2	
Tööõpe: Aiandus										1	1	
Kehaline kasvatus	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
Rütmika	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Valikõppeained								2	2	3	3	
Nädalakoormus	20	23	25	25	28	30	30	32	32	32	32	<u>32*</u>

* (muudetud VJK dir 02.01.2026 kk nr 20.2-1/2)

Toimetulekuõppel õpilastele võib tunnijaotusplaani kohaldamisel õppeaineid liita ja ümber kujundada.

8.3. Hooldusõpe

Õppetöö, mis hõlmab viit omavahel lõimitud tegevusvaldkonda, toimub tervikõppe põhimõttel.

Hooldusõppes lähtutakse iga õpilase arengutasemest ja koostatakse talle individuaalne õppekava, mis arvestab tema arengutaset eri tegevusvaldkondades ning vajaduse korral erisusi õpilase õppekeeles. Hooldusõppekavale suunatud õpilane võib olla eri tegevusvaldkondades erineval arengutasemel (I, II või III tasemel).

Õpilane liigub igal õppeaastal järgmisesse klassi, kuid õppesisu ja taotletavad pädevused valitakse vastavalt õpilase individuaalsele arengutasemele. Kogu õpe võib toimuda üleminekuga ühelt arengutasemelt teisele või ainult ühe arengutaseme piires.

Õppe- ja kasvatustegevus toimub üldjuhul õpperühmades, kus arvestatakse iga õpilase arengutaset ja individuaalsust. Õppetööd viivad läbi õpetaja (eripedagoog) ning abi- ja tugipersonal. Õppe- ja kasvatustegevus võib toimuda koolis või väljaspool kooli.

Hooldusõppes on nädalakoormus kõigil kolmel arengutasemel maksimaalselt 20 tundi.

Lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest koostatakse igale hooldusõppel õpilasele individuaalse arengu jälgimise kaart (IAJK) ning individuaalne õppekava (IÕK). Individuaalse õppekava koostamisel lähtutakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardil olevast teabest.

Hooldusõppe õpilasel on nominaalseks õppeajaks põhikoolis 12 õppeaastat.*

* (muudetud VJK dir 02.01.2026 kk nr 20.2-1/2)

Õpetus jaguneb tegevusvaldkondadeks: kommunikatsioon, kognitiivsed oskused, sotsiaalsed oskused, motoorsed oskused, igapäevaoskused.

8.4. Lisaõppe põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava järgi lõpetanutele

Kooli pidaja otsusel võib põhikoolis pakkuda lisaõpet lihtsustatud riikliku õppekava järgi põhikooli lõpetanutele, kelle vanem või esindaja on hiljemalt viimase õppeaasta esimesel poolaastal esitanud selleks põhjendatud taotluse. Lisaõppe eesmärk on pakkuda täiendavat ettevalmistust ja tuge õppe sujuvaks jätkamiseks või üleminekuks tööturule.

Lisaõppesse võetakse õpilasi, kes on saanud põhikooli lõputunnistuse samal aastal ning kes ei ole valmis õpinguid jätkama või tööturule suunduma või kes ei pääsenud soovitud õppeasutusse.

Lisaõppe kestus on üks õppeaasta. Lisaõppes osalejale võimaldatakse juhendatud õpet 1120 õppetunni ulatuses. Juhendatud õpe koosneb täiendavast üldhariduslikust õppest, karjääriõppest, -infost ja -nõustamisest ning sotsiaalsete ja enesekohaste oskuste arendamisest.*

** (muudetud VJK dir 02.01.2026 kk nr 20.2-1/2)*

Igale õpilasele koostatakse üleminekuplaan, kus määratakse selle õpilase konkreetne õppe sisu ja päevakava. Üleminekuplaani koostamisel arvestatakse õpilase teadmisi ja oskusi, õpilase ja vanema soove ning kooli võimalusi.

8.5. Koduõpe

Koduõppe korraldamise alused

Koduõppena mõistetakse väljaspool kooliruumi korraldatavat õpet.

Koduõpet rakendatakse:

- 1) kui õpilase tervises seisund ei võimalda tal kooli päevakavas ettenähtud õppes osaleda (edaspidi *koduõpe tervislikel põhjustel*) või
- 2) kui vanem soovib põhiharidust omandava õpilase õppetööd iseseisvalt korraldada (edaspidi *koduõpe vanema taotlusel*).

Õpilasele, kelle tervises seisund ei võimalda tal osaleda kooli ruumides toimivas õppetöös, loob õpilase elukohajärgne valla- või linnavalitsus võimalused põhihariduse omandamiseks väljaspool kooli (kodus, päevakeskuses vms) õppides.

Põiharidust omandav õpilane, kellele vanem soovib iseseisvalt korraldada oma lapse õppetööd, vabastatakse vanema taotluse alusel kooli päevakava ja õppekorralduse kohasest õppe- ja kasvatustegevusest.

Tervislikel põhjustel koduõppe rakendamine

Koduõpet tervislikel põhjustel rakendatakse õpilasele, kellel on raske funktsioonihäire, haigus või puue või kelle tervislik seisund võib selle põhjustada ning kelle õppetöö läbiviimiseks

erivajadustest tulenevalt puuduvad koolis võimalused ja tingimused. Koduõpet tervislikel põhjustel rakendab kool vanema taotlusel ja koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel.

Kooliväline nõustamismeeskond võib koduõppe rakendamist soovitada kuni kolmeks aastaks, mille järel vaadatakse üle koduõppe pikendamise vajadus. Minimaalne koduõppe kestus on kaks õppeveerandit.

Otsuse õpilasele tervislikel põhjustel koduõppe rakendamise kohta teeb kooli direktor käskkirjaga.

Tervislikel põhjustel rakendatava koduõppe korraldamine

Koduõpet tervislikel põhjustel korraldab kool, mille nimekirja õpilane on kantud.

Tervislikel põhjustel koduõppel õppivale õpilasele koostab kool koostöös vanemaga tema võimeid ja erivajadusi arvestava individuaalse õppekava, lähtudes raviarsti või eriarsti ja koolivälise nõustamismeeskonna soovitustest ning temale kohaldatavas riiklikus õppekavas sätestatud kohustuslikest ainetest.

Tervislikel põhjustel koduõppel õppivale õpilasele viiakse kooli poolt juhendatud õpet läbi vähemalt kaheksa õppetunni ulatuses nädalas.

Tervislikel põhjustel koduõppel õppiva õpilase hindamine

Tervislikel põhjustel koduõppel õppiva õpilase hindamise korraldus määratakse individuaalses õppekavas, arvestades seejuures riiklikus õppekavas hindamisele sätestatud nõudeid.

Kool seab õpilasele sisse päeviku, kuhu õpetajad märgivad õpingu toimumise kuupäeva, tundide arvu, sisu ja koduülesanded, hinded või sõnalised hinnangud.

Õpilase kokkuvõtvad hinded kantakse klassipäevikusse.

Vanema taotlusel koduõppe rakendamine

Põhiharidust omandavat õpilast võib õpetada vanema taotlusel koduõppes.

Õpilasele koduõppe rakendamiseks esitab vanem kooli direktorile kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis taotluse hiljemalt 20. augustiks, kui koduõpet soovitakse rakendada alates õppeaasta algusest, ning hiljemalt 20. detsembriks, kui koduõpet soovitakse rakendada alates II poolaasta algusest. Taotluses tuleb näidata vanema soovil koduõppele viimise põhjused ja andmed isiku kohta, kes hakkab last õpetama.

Õpilasele vanema taotlusel koduõppe rakendamise otsus tehakse üldjuhul õppeaasta või poolaasta alguses.

Otsuse vanema taotlusel koduõppe rakendamise kohta teeb kooli õppenõukogu.

Vanema taotlusel rakendatava koduõppe korraldamine

Koduõpet vanema taotlusel korraldab ja finantseerib vanem, kes vastutab ka õpitulemuste saavutamise eest. Kool võimaldab õpilasel kasutada tasuta vähemalt kooli õppekava läbimiseks vajalikku õppekirjandust (õpikuid, tööraamatuid, töövihikuid, töölehti jm).

Vanema taotlusel koduõppel õppivale õpilasele koostab koduõpet läbiviiv isik koostöös kooliga kooli õppekavast lähtudes individuaalse õppekava. Individuaalses õppekavas määratakse kindlaks õpetajad, kes kooli poolt kontrollivad õpitulemuste omandamist.

Vanema taotlusel koduõppel õppiva õpilase hindamine ja õpitulemuste saavutatuse kontrollimine.

Vanema taotlusel koduõppel õppiva õpilase hindamise korraldus määratakse individuaalses õppekavas, arvestades seejuures riiklikus õppekavas hindamisele sätestatud nõudeid.

Kool kontrollib vähemalt üks kord poolaastas individuaalses õppekavas sätestatud õpitulemuste omandamist.

Koduõpet läbiviiv isik võib viibida õpilase õpitulemuste hindamise juures.

Õpilase kokkuvõtvad hinded kantakse klassipäevikusse.

Vanema taotlusel toimuva koduõppe katkestamine

Koolil on õigus katkestada õppenõukogu otsusega koduõpe, kui kontrolli käigus ilmneb, et õpilasel on individuaalse õppekavaga määratletud õpitulemused suures mahus saavutamata.

Koduõppel õppivale õpilasele seab kool sisse eraldi päevikud. Õpilase hindamine toimub kooli õppekavas esitatud hindamise korra ja õpilasele koostatud individuaalse õppekava (IÕK) järgi.

Koduõppe korral lisaõpet ei korraldata.

9. Liikluskasvatuse teemad.

Liikluskasvatuse eesmärk on kujundada üksteisega arvestavaid liiklejaid, kellel on:

- 1) ohutu liiklemise harjumused ja kes tajuvad liikluskeskkonda ning hoiduvad käitumast teisi liiklejaid ohustavalt ja liiklust takistavalt;
- 2) teadmised ja oskused, mis toetavad nende endi ja teiste liiklejate toimetulekut ja ohutust mitmesugustes liiklusolukordades nii jalakäija kui ka sõitjana.

Kooli rolliks on viia läbi laste liikluskasvatust ja valmistada õpilasi ette ohutuks liiklemiseks.

Liikluskasvatuse teemad on tuletatud põhikooli riikliku õppekava läbivast teemast “tervis ja ohutus” ning liikluskasvatus.ee veebilehel esitatud soovitustest liikluskasvatuse osas ning liiklusseadusest ja selle alusel antud määrusest “Laste liikluskasvatuse kord”.

Liikluskasvatuse teemad on:

- Jalakäija liiklusreeglid.
- Ohutu liikluskäitumine.
- Liikluses kehtivate normide järgimine ja kaasliiklejatega arvestamine.
- Liiklusest tulenevad õigused, kohustused ja vastutus.

Liikluskasvatuse käigus õpetatakse last tema arengust lähtudes ära tundma erinevaid ohuallikaid liikluses ning õpetatakse last kasutama ohutust tagavaid ja suurendavaid kaitsevahendeid (helkur, helkurvest, turvavöö, jalgratturi kiiver, põlve- ja küünarnukikaitsmed).

10. Loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja hindamise kord.

Lihtsustatud ja toimetuleku õppe põhikooli viimasel kooliaastal sooritab õpilane loovtöö, mis on õppeaineid lõimiv.*

*** (muudetud VJK dir 02.01.2026 kk nr 20.2-1/2)**

Loovtöö on õpilase kavandatud, teostatud ja esitletud töö, mis on teostatud juhendamisel. Loovtöö järgib esteetilisi ja eetilisi väärtusi ning tal on füüsiline väljund, mis on teistele esitletav.

Loovtööd võib teha nii individuaalselt kui ka rühmatööna.

Loovtöö teemavalikus lepivad kokku õpilane ja juhendaja, kaasates vajadusel teisi õpetajaid. Teemavalik peab sisaldama selgitust, mis võimaldab mõista, milliseid õppeaineid on loovtöö lõimiv ning kirjeldama väga lühidalt tööprotsessi ja tulemust.

Loovtöö loetakse sooritatuks kui õpilane on loovtöö esitlenud ettekandena. Loovtöö hinnatakse hinnangutega “sooritatud” või “mittesooritatud”.

11. Hindamise korraldus

11.1. Hindamise põhimõtted

Võru Järve Kooli õpilaste hindamise aluseks on põhikooli- ja gümnaasiumiseadus ning põhikooli riiklik õppekava.

Käitumise ja hoolsuse hindamisel lähtutakse kooli õppekava ning kooli kodukorra nõuetest.

Õpilase õpitulemuste hindamisel lähtutakse individuaalses õppekavas püstitatud eesmärkidest.

11.2. Hindamise eesmärgid

- anda tagasisidet õpilase õpiedukusest ja toetada õpilase arengut;

- suunata õpilase võimalikult adekvaatse enesehinnangu kujunemist, toetada edasise haridustee valikut;
- innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
- suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel.
- anda alus õpilase järgmise klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.

11.3. Hindamisest teavitamine

Kooli õppekavas sätestatud õpilaste hindamise põhimõtted ja kord on kättesaadav lapsevanemale, eestkostjale või hooldajale, õpilasele ja õpetajale ning on avalikustatud kooli kodulehel.

Teavet hinnete kohta saab nii õpilane kui lapsevanem või eestkostja õpilaspäeviku ja e-kooli vahendusel. Samuti on õigus saada lisateavet vastavalt klassi-või aineõpetajalt.

Kokkuvõttev hindamine toimub kaks korda õppeaasta jooksul (I ja II poolaasta lõpus) e-kooli kaudu. Õppeaasta lõpus väljastatakse klassitunnistus.

11.4. Lihtsustatud õppe õpilaste hindamine

11.4.1. Õpilaste teadmiste ja oskuste hindamise korraldus lihtsustatud õppel

- Lihtsustatud õppe 1. - 2. klassi õpilaste hindamisel kasutatakse kirjeldavaid sõnalisi hinnanguid, millel puudub numbriline ekvivalent.
- Lihtsustatud õppe 3.- 9. klassi õpilaste hindamisel rakendatakse viiepallisüsteemi.
- Lihtsustatud õppe lisa-aastal kasutatakse kirjeldavaid sõnalisi hinnanguid, millel puudub numbriline ekvivalent.

Oskusainete hindamisel (kehaline kasvatus, kunstõpetus, muusika) võib kasutada hinnangut „arvestatud”.

Õpilase hindamisel lähtutakse aine õpetamise eesmärkidest ja pädevustest (õpitulemustest); arvestades lapse arengut, individuaalseid iseärasusi ja füüsilist eripära. Hinnang antakse praktilisele tegevusele, analüüsioskusele, võrdlemisele, kirjeldustele. Arvestatakse õpilase teadmisi õpitu ulatuses ja oskust teadmisi siduda ning seostada õpitut ümbritseva keskkonnaga, inimestega, eluga, loodusega.

3. - 9. klassi õpilaste teadmisi, oskusi ja vilumusi hinnatakse viiepallisüsteemis, kus hinne «5» on «väga hea», «4» – «hea», «3» – «rahuldav», «2» – «puudulik» ja «1» – «nõrk».

Kui õpilase teadmised ja oskused on suuremad/väiksemad kui antud hindamisskaala võimaldab hinnata, kuulub õpilase IÕK kohesele ümbervaatamisele.

Õpilase teadmisi ja oskusi hindab vastava õppeaine õpetaja õpilase suuliste vastuste, kirjalike ja praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust IÕK taotletavatele õpitulemustele.

Jooksev hindamine toimub e-koolis.

Õpilasele võib jätta õppeaine poolaasta hinde välja panemata, kui ta on puudunud üle 50% vastava aine tundidest või tal on sooritamata 1/3 kavandatud arvestuslikult hinnatavatest ülesannetest.

Kui lihtsustatud õppel olevale õpilasele on õppeaine perioodihinne jäänud välja panemata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, hinnatakse aastahinde väljapanekul vastaval perioodil omandatud teadmised ja oskused vastavaks hindele „nõrk”.

Lihtsustatud õppe õpilasele, kelle perioodihinne on „puudulik” või „nõrk” või on hinne jäetud välja panemata, vaadatakse selles õppeaines individuaalne õppekava üle või määratakse mõni muu tugimeede, et aidata tal omandada nõutavad teadmised ja oskused.

Lihtsustatud õppel õppivad õpilased viiakse üle järgmisesse klassi või lõpetavad kooli. Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib lihtsustatud õppe õpilase jätta erandjuhul klassikursust kordama.

Õpilase hindamisega seotud vaidlusküsimusi lahendab kool lapsevanema kirjaliku põhjendatud taotluse alusel. Otsusest teavitab kool lapsevanemat kirjalikult viie tööpäeva jooksul pärast otsuse vastuvõtmist.

Kui lapsevanem ei ole otsusega nõus, võib ta pöörduda kooli õppe- ja kasvatustegevuse üle järelevalvet teostava asutuse poole viie tööpäeva jooksul arvates otsusest teadasaamisest.

11.4.2. Hindamise alused

- 1.-2. klassi õpilaste hindamisel kasutatakse kujundavat hindamist.

Kujundava hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämistele kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisele õppimisele ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut.

- 3.-9. klassi õpilaste hindamisel kasutatakse viiepallisüsteemi
- 1) hindegas „5” **ehk „väga hea”** hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid;
- 2) hindegas „4” **ehk „hea”** hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele;
- 3) hindegas „3” **ehk „rahuldav”** hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppida või kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisel edasises õppimisel või edasises elus;
- 4) hindegas „2” **ehk „puudulik”** hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui õpilase areng nende õpitulemuste osas on toimunud, aga ei võimalda oluliste raskusteta hakkama saamist edasises õppimisel või edasises elus;
- 5) hindegas „1” **ehk „nõrk”** hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasises õppimisel või edasises elus ning kui õpilase areng nende õpitulemuste osas puudub.

11.4.3. Lõpueksamite sooritamine ja põhikooli lõpetamine

Lihtsustatud õppes väljastatakse õppenõukogu otsuse alusel põhikooli lõputunnistus õpilasele, kelle viimased aastahinded kõikides õppeainetes on vähemalt „rahuldavad” ning kes on sooritanud eesti keele ja matemaatika koolieksami ning kooli poolt kohustuslike õppeainete hulgast valitud õppeaine koolieksami. Kooli valitud eksami õppeaine ja vormi määrab kooli direktor ning teeb selle põhikooli lõpetajale ja tema seaduslikule esindajale teatavaks hiljemalt jooksva õppeaasta 1. veebruariks.

Lihtsustatud õppekava õpilasele, kellel on kuni kahe aine aastahindeks või lõpueksami hindegas „nõrk” või „puudulik”, või kes ei ole suutnud täiendavat õppetööd või korduseksamit sooritada positiivselt, võib lapsevanema kirjaliku avalduse põhjal õppenõukogu anda põhikooli lõputunnistuse.

11.4.4. Käitumise ja hoolsuse hindamine

Võru Järve Koolis on käitumise ja hoolsuse hindamise eesmärk:

- suunata õpilast järgima üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ning täitma kooli kodukorra nõudeid;
- motiveerida õpilast hoolikalt täitma õppeülesandeid.

Võru Järve Koolis on õpilase käitumise hindamise aluseks kooli kodukorra ning üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide täitmine koolis.

Käitumise ja hoolsuse hindamise põhimõtteid tutvustab õpilastele ning lastevanematele klassijuhataja.

- Käitumishindega „**eeskujulik**” hinnatakse õpilast, kellele üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine on harjumuspärane tavaolukorras, kes täidab kooli kodukorra nõudeid eeskujulikult ja järjepidevalt.
- Käitumishindega „**hea**” hinnatakse õpilast, kes järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme õpitud olukordades ning täidab kooli kodukorra nõudeid.
- Käitumishindega „**rahuldav**” hinnatakse õpilast, kes üldiselt järgib meelde tuletamisel üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme, täidab kooli kodukorra nõudeid, kuid vajab korrale kutsumist.
- Käitumishindega „**mitterahuldav**” hinnatakse õpilast, kes ei täida kooli kodukorra nõudeid, ei allu õpetaja nõudmistele ega järgi üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme. Õpilase käitumise võib hinnata „mitterahuldavaks” ka üksiku õigusvastase teo või ebakõlbelise käitumise eest.

Võru Järve Koolis on hoolsuse hindamise aluseks õpilase suhtumine õppeülesannetesse: kohusetundlikkus, töökus ja järjekindlus ülesannete täitmisel, soov aktiivselt osaleda õppetöös.

- Hoolsushindega „**eeskujulik**” hinnatakse õpilast, kes suhtub õppeülesannetesse alati kohusetundlikult, õpib võimetekohaselt, on töökas ja järjekindel, ilmutab omaalgatust ja viib alustatud töö lõpuni.
- Hoolsushindega „**hea**” hinnatakse õpilast, kes üldjuhul täidab õppeülesandeid võimetekohaselt ja / või õpetaja meeldetuletusel koheselt, on töökas, hoolikas ja järjekindel õppeülesannete täitmisel.
- Hoolsushindega „**rahuldav**” hinnatakse õpilast, kes täidab õpetaja korduvate meeldetuletuste järel oma õppeülesandeid, kuid ei ole piisavalt töökas ja järjekindel õppeülesannete täitmisel ega täida õppeülesandeid oma tegelike võimete kohaselt.

- Hoolsushindega „mitterahuldav” hinnatakse õpilast, kes ei täida õppeülesandeid võimetekohaselt, suhtub õppeülesannetesse lohakalt ja vastutustundetult.

11.5. Toimetulekuõppe õpilaste hindamine

11.5.1. Õpilaste teadmiste ja oskuste hindamise korraldus toimetulekuõppes

Õpilase teadmisi ja oskusi hindab vastava õppeaine õpetaja õpilase suuliste vastuste, kirjalike ja praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust õppekavas esitatud taotletavatele õpitulemustele ning IÕK-s püstitatud eesmärkidele. Jooksev hindamine toimub e-koolis.

Kokkuvõttev sõnaline hinnang on aluseks tunnistuste väljaandmisel õppeaasta lõpus.

Õppeaine aastahinne pannakse välja IÕK täitmise tulemuste järgi.

Kui õppeaine poolaasta- või aastahinnet ei ole olnud võimalik välja panna, siis kuulub õpilase IÕK koheselt ümbervaatamisele.

Kõik toimetuleku- või hooldusõppes õppivad õpilased viiakse üle järgmisesse klassi või lõpetavad kooli.

Õpilase hindamisega seotud vaidlusküsimusi lahendab kool lapsevanema kirjaliku põhjendatud taotluse alusel. Otsusest teavitab kool lapsevanemat kirjalikult viie tööpäeva jooksul pärast otsuse vastuvõtmist.

Kui lapsevanem ei ole otsusega nõus, võib ta pöörduda kooli õppe- ja kasvatustegevuse üle järelevalvet teostava asutuse poole viie tööpäeva jooksul arvates otsusest teadasaamisest.

Toimetuleku õppe 1. - 2. klassi õpilaste hindamisel kasutatakse kirjeldavaid sõnalisi hinnanguid. Alates 3. klassist kasutatakse kokkuvõtvat sõnalist hinnangut.

* (muudetud VJK dir 02.01.2026 kk nr 20.2-1/2)

11.5.2. Kokkuvõtivate sõnaliste hinnangute andmisel kasutatav hindedüsteem

- **tuleb toime (TT)** - õpilane vajab ülesannete lahendamiseks õpetajapoolseid selgitusi, tuleb ülesannetega vähese abiga iseseisvalt toime;
- **tuleb toime sõnalise abiga (TTAs)** – õpilane vajab ülesannete lahendamiseks mitmekordseid selgitusi;
- **tuleb toime näidise või eeskuju järgi (TTAn)** - tuleb ülesannetega õpetaja abiga toime, kasutades abivahendeid, näidiseid;
- **tuleb toime koostegemisel (TTAk)** – õpilane vajab ülesannete lahendamisel pidevat individuaalset juhendamist, abi, tuleb toime ainult õpetajaga koos tegutsemisel.

- **tuleb toime füüsilise abiga (TTAf)** - õpilane vajab ülesannete lahendamisel füüsilist abi.

Hinnangut „ei tule toime“ ei kasutata kokkuvõtval hindamisel.

Kui õpilase teadmised ja oskused on suuremad/väiksemad kui antud hindamisskaala võimaldab hinnata, kuulub õpilase IÕK kohesele ümbervaatamisele.

Õppeaasta lõpus antavale kokkuvõtvale hinnangule lisandub kirjalik individuaalse õppekava põhjal koostatud saavutatud õpitulemusi kirjeldav tagasiside.

11.5.3. Käitumise ja hoolsuse hindamine

Võru Järve Koolis on käitumise ja hoolsuse hindamise eesmärk:

- suunata õpilast järgima üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ning täitma kooli kodukorra nõudeid;
- motiveerida õpilast hoolikalt täitma õppeülesandeid.

Võru Järve Koolis on õpilase käitumise hindamise aluseks kooli kodukorra ning üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide täitmine koolis.

Käitumise ja hoolsuse hindamise põhimõtteid tutvustab õpilastele ning lastevanematele klassijuhataja.

- Käitumishindega „**eeskujulik**” hinnatakse õpilast, kellele üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine on harjumuspärane tavaolukorras, kes täidab kooli kodukorra nõudeid eeskujulikult ja järjepidevalt.
- Käitumishindega „**hea**” hinnatakse õpilast, kes järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme õpitud olukordades ning täidab kooli kodukorra nõudeid.
- Käitumishindega „**rahuldav**” hinnatakse õpilast, kes üldiselt järgib meelde tuletamisel üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme, täidab kooli kodukorra nõudeid, kuid vajab korrale kutsumist.
- Käitumishindega „**mitterahuldav**” hinnatakse õpilast, kes ei täida kooli kodukorra nõudeid, ei allu õpetaja nõudmistele ega järgi üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme. Õpilase käitumise võib hinnata „mitterahuldavaks” ka üksiku õigusvastase teo või ebakõlbelise käitumise eest.

Võru Järve Koolis on hoolsuse hindamise aluseks õpilase suhtumine õppeülesannetesse: kohusetundlikkus, töökus ja järjekindlus ülesannete täitmisel, soov aktiivselt osaleda õppetöös.

- Hoolsushindega „**eeskujulik**” hinnatakse õpilast, kes suhtub õppeülesannetesse alati kohusetundlikult, õpib võimetekohaselt, on töökas ja järjekindel, ilmutab omaalgatust ja viib alustatud töö lõpuni.
- Hoolsushindega „**hea**” hinnatakse õpilast, kes üldjuhul täidab õppeülesandeid võimetekohaselt ja / või õpetaja meeldetuletusel koheselt, on töökas, hoolikas ja järjekindel õppeülesannete täitmisel.
- Hoolsushindega „**rahuldav**” hinnatakse õpilast, kes täidab õpetaja korduvate meeldetuletuste järel oma õppeülesandeid, kuid ei ole piisavalt töökas ja järjekindel õppeülesannete täitmisel ega täida õppeülesandeid oma tegelike võimete kohaselt.
- Hoolsushindega „**mitterahuldav**” hinnatakse õpilast, kes ei täida õppeülesandeid võimetekohaselt, suhtub õppeülesannetesse lohakalt ja vastutustundetult.

11.6. Hooldusõppe õpilaste hindamine

Õppimise potentsiaalne edukus sõltub õpilase individuaalsest võimekusest, reaalne edukus aga tema individuaalseid iseärasusi arvestavast ja õppimist toetavast keskkonnast. Õpilane vajab oma võimetekohase pingutuse eest talle mõistetavat, õiglast ja positiivset tagasisidet.

Hindamise põhimõtted:

- 1) toimingute sooritamise kaasnemine või sellele vahetult järgnev emotsionaalne hinnang, et tagasisidestada sooritust, motiveerida õpilast tegevuses osalema ja jõukohaseid ülesandeid täitma;
- 2) õpilase arengudünaamika kohta antakse suuline või kirjalik hinnang õpilasega tegutsevatele spetsialistidele ja lapsevanemale (ametlikule esindajale).

Hinnangu andmisel õpilase tegevustele ja õpitulemustele lähtutakse tema individuaalses õppekavas määratletud eesmärkidest.

Õpilase arengut hinnatakse hinnangutega „**tuleb toime**“, „**tuleb toime abiga**“ ja „**ei tule toime**“. Vajaduse korral kirjeldatakse õpilase reaktsioone ja tegevusi.

Hinnangut „**tuleb toime**“ võib vajaduse korral täpsustada.

Hinnangut „**tuleb toime abiga**“ võib täpsustada hinnangutega „tuleb toime sõnalise abiga“, „tuleb toime näidise või eeskujuga järgi“, „tuleb toime koostegEVuses“, „tuleb toime füüsilise abiga“ või muul viisil.

Hinnang „**ei tule toime**“ viitab vajadusele muuta individuaalset õppekava ning seda ei kasutata kokkuvõtval hindamisel.

Õpetajad teevad koostöös tugispetsialistidega lapse arengu kohta märkmeid (IÕK, IAJK). Vajaduse korral korrigeeritakse IÕK-s püstitatud ülesandeid õppeaasta jooksul.

Hooldusõppes käitumist ja hoolsust ei hinnata.

Hooldusõppe 1. - 2. klassi õpilaste hindamisel kasutatakse kirjeldavaid sõnalisi hinnanguid.

Alates 3. klassist kasutatakse kokkuvõtvat sõnalist hinnangut.

* (muudetud VJK dir 02.01.2026 kk nr 20.2-1/2)

11.7. Vanema taotlusel koduõppel õppiva õpilase hindamine ja õpitulemuste saavutatuse kontrollimine

Vanema taotlusel koduõppel õppiva õpilase hindamise korraldus määratakse individuaalses õppekavas, arvestades seejuures riiklikus õppekavas hindamisele sätestatud nõudeid.

Kool kontrollib vähemalt üks kord poolaastas individuaalses õppekavas sätestatud õpitulemuste omandamist.

Koduõpet läbiviiv isik võib viibida õpilase õpitulemuste hindamise juures.

Õpilase kokkuvõtvad hinded kantakse e-kooli.

12. Õpilaste arengu ja õppimise toetamise korraldus, tugiteenuste rakendamise kord.

Õpilaste arengu toetamiseks rakendatakse tugiteenuseid vastavalt koolivälise nõustamismeeskonna soovitusetele ning kooli võimalustele.

Kooli tugisüsteem toetab kõiki kooli õpilasi nende õppeprotsessis. Tugisüsteemi ülesanne on püüda ennetada õpi- ja käitumisprobleeme ja võimalikult varakult välja selgitada, millist tuge õpilane vajab ning tugiteenuse kohene rakendamine. Tugisüsteem töötab õpilast nõustava ja toetava võrgustikutöö põhimõttel.

Kui õpilasel ilmneb vajadus saada täiendavat tuge, teavitatakse sellest vanemat, vajaduse korral tehakse koostööd teiste valdkondade spetsialistidega ja soovitatakse lisauuringuid.

12.1. Individuaalse õppekava koostamine

Individuaalne õppekava on kirjalik dokument, mis määrab kindlaks õpilase arengulisi erivajadusi arvestava õppe individuaalsed eesmärgid ja abivajadused, mis on vajalikud õppe-eesmärkide saavutamiseks.

Individuaalne õppekava koostatakse igale õpilasele, pärast õpilase arengu mitmekülgset hindamist. Individuaalse õppekava koostamist juhib klassijuhataja, osalevad kõik õpilasega tegelevad erialaspetsialistid ja õpilase vanemad.

Individuaalse õppekava koostamisel lähtutakse ainekavades märgitud tegevustest ja teemadest, õpilase arengutasemest ning individuaalsetest vajadustest, huvidest. Iga arenguvaldkond esitatakse konkreetsest õpilasest lähtuvate õppe-eesmärkidena, millest juhinduvad nii kooli õpetajad kui ka lapsevanemad.

Vajalik on lastevanematele/hooldajatele tutvustada õpilase õppetöö eesmärke ja meetodeid.

Individuaalses õppekavas tuuakse esile:

- 1) üldised andmed õpilase kohta;
- 2) IÕK rakendamise põhjused. Rakendamise alus.
- 3) Õpilasele soovitatud õppetöö muudatused või kohandused
- 4) IÕK rakendamine. Eeldatavad õpitulemused, seatud eesmärgid.
- 5) Õpilaste teadmiste hindamine/hinnangute andmine.
- 6) Õpilase ja lapsevanema kohustused.

Õpilaste IÕK korrigeeritakse igal õppeaastal. IÕK õppeaasta kokkuvõte on kajastatud õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardis.

13. Karjääriteenuste korraldus

Karjääriplaneerimis alase tööga tegeldakse kogu õpilase kooliaja jooksul. Karjääriplaneerimis alase tegevusega taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvas õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid.

Läbiva teema “Elukestev õpe ja karjääri planeerimine” käsitlemisega kõikides kooliastmetes toetatakse õpilaste arenemist teadlikeks karjääriotsuste tegijateks tulevikus. Läbiva teemaga seonduvate pädevuste kujundamine toimub ainetundides ja klassijuhataja töös, seatud eesmärke arvestatakse õpikeskkonna korralduses, ülekooliliste ainetevaheliste projektide läbiviimisel ja tunnivälises tegevuses.

Õppe raames toetatakse iga õpilast sobivate edasiõppimisvõimaluste leidmisel, oma isiksuseomaduste ja reaalse võimaluste hindamisel ning karjääriotsuste ja eneseteostuse seostamisel kaasaegse töömaailmaga.

14. Õpetaja töökava koostamise põhimõtted

Õpetajad koostavad oma töö planeerimiseks töökavad.

Töökava on dokument, mille alusel toimub õppetöö klassis. Selle koostamine ja arendamine kuulub õpetaja ja aineõpetaja pädevusse ning on seotud õpilase IÕK-ga.

Õpetaja ja aineõpetaja koostavad kooli õppekava alusel töökava, mis arvestab klassi omapära, õpilaste vaimseid ja füüsilisi võimeid, kooli arengusuunda, projekti tegevusi ja materiaalseid ressursse.

Töökava koostamise ning rakendamisega saavad õpetajad ja aineõpetaja endale suuremad õigused, aga ka suurema vastutuse õpilaste ja nende vanemate ees.

Töökavad on vormistatud (kooli nimi, õpetaja nimi, õpetatav aine, õppeaasta, kuu, klass) ja õppeperioodi kaupa nädala plaanina.

Õppesisu on liigendatud ulatuslikumate õppeteemade järgi. Näidatud on kasutatav õppekirjandus ja -materjal.

Ainetundide õppesisu arvestab võimalusel nädala teemat ja/või projektidega seotud teemasid.

Õpetaja töökava esitatakse direktorile vastavalt kokkulepitud ajakavale.

15. Koostöö lapsevanemate ja hoolekoguga

Kool tagab vanematele teabe kättesaadavuse õppe ja kasvatuse korralduse kohta ning juhendamise ja nõustamise õppetööd käsitlevates küsimustes.

Infot edastatakse lastevanematele e-kooli, kirjalike teadete, telefoni ja kooli kodulehe kaudu.

Koostööd lastevanemate ja hoolekoguga täpsustatakse iga-aastaselt üldtööplaanis ja kooli kodukorras.

Lastevanematel on võimalus koolieluga kontaktis olemiseks osaleda erinevatel kooliüritustel: aktused, peod, õppereisid jne.

15.1. Lastevanemate koosolekud

Kooli ja vanemate koostöö korraldamiseks kutsub direktor vähemalt kord aastas kokku lastevanemate koosoleku. Koosoleku kohta koostatakse protokoll.

Klassijuhatajad kutsuvad klassikoosolekud kokku vastavalt vajadusele.

15.2. Arenguvestlused vanematega

Arenguvestlused viiakse läbi kord õppeaastas. Kooli tulnud uutele õpilastele viiakse arenguvestlus läbi I õppeperioodi jooksul.

Arenguvestlusel osalevad klassijuhataja, lapsevanem ja õpilane. Vajadusel kaasatakse arenguvestlusele teisi õpilasega töötavaid spetsialiste.

Arenguvestlus viiakse läbi vastavalt direktori poolt kehtestatud ja hoolekoguga kooskõlastatud korrale.

Arenguvestlus protokollitakse ning allkirjastatakse klassijuhataja ja lapsevanema/eestkostja poolt.

15.3. Hoolekogu

Kooli hoolekogu liikmed valitakse vastavalt korrale ja kinnitatakse linnavolikogu poolt. Hoolekogu ülesandeks on kooli õpetajate, linnavolikogu, vanemate ja kooli tegevust toetavate organisatsioonide ühine tegevus kooli õppe- ja kasvatustegevuse jälgimisel ning õppe- ja kasvatustegevuseks paremate tingimuste loomisele kaasa aitamisel.

16. Võru Järve Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord

Õppekava on avatud pidevaks edasiarendamiseks.

Kooli õppekava arutatakse läbi ja avaldatakse arvamust õppenõukogus ning hoolekogus.

Õppekava kehtestab kooli direktor.